

Sportska infrastruktura kao pokretač razvoja turizma grada Siska

Pufek, Nika

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:191:521251>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

NIKA PUFEK

**Sportska infrastruktura kao pokretač razvoja turizma grada
Siska**

**Sports infrastructure as a driver of the development of tourism of
the city of Sisak**

Završni rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Menadžment u turizmu

**Sportska infrastruktura kao pokretač razvoja turizma grada
Siska**

**Sports infrastructure as a driver of the development of tourism of
the city of Sisak**

Završni rad

Kolegij: **Specifični oblici turizma**

Student:

NIKA PUFEK

Mentor: **Prof. dr. sc. Daniela GRAČAN**

Matični broj:

25188/20

Opatija, rujan, 2024.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Nika Pufek

(ime i prezime studenta)

25188/20

(matični broj studenta)

Sportska infrastruktura kao pokretač razvoja turizma grada Siska

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila/o, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 05.09.2024.

Potpis studenta

Sažetak

Sportska infrastruktura predstavlja jedan od elemenata ključnih za razvoj, zbog naglaska usmjerenog, ne samo na zdrav i aktivan stil života, već i za poticanje turizma i povećanja posjećenosti određene destinacije. Grad Sisak, s izuzetno bogatom poviješću i odličnim geografskim položajem, prepoznaje potencijal sportskih objekata kao pokretač za privlačenje turista te je to jedan od ključnih razloga intenzivnog ulaganja u razvoj sportske infrastrukture. Shodno s time, u posljednjih nekoliko godina, izgrađeno je nekoliko sportskih objekata, koji su gradu Sisku stvorili uvjete za organizaciju sportskih natjecanja na višoj razini, što značajno doprinosi turističkoj ponudi grada. Kroz ovaj rad, nastoji se objasniti važnost sportske infrastrukture s posebnim naglaskom na razvoj grada Siska kao turističke destinacije, koji svojim posjetiteljima nudi bogatu sportsku, ali i kulturnu ponudu. Osim toga, obrađeni su i izazovi s kojima se grad susreće u daljnjem razvoju sportske infrastrukture te mogućnosti koje sportski turizam nudi za povećanje konkurentnosti Siska na turističkoj karti Hrvatske.

Ključne riječi: sportski turizam; sportska infrastruktura; grad Sisak.

Sadržaj

Uvod	1
1. Sportski turizam i turizam sporta	2
2. Doprinos i razvoj sportskog turizma u Republici Hrvatskoj	5
3. Grad Sisak kao turistička destinacija	8
3.1. Kvantitativni pokazatelji grada Siska	10
3.2. Kvalitativni pokazatelji grada Siska	12
3.2.1. Opis elemenata ponude	13
3.2.2. SWOT analiza	17
3.2.3. PEST analiza	19
4. Sportski sustav grada Siska	21
4.1. Športsko-rekreacijski centar Sisak	23
4.2. Zajednica sportskih udruga grada Siska	24
4.3. Sportski klubovi	24
5. Sportska infrastruktura grada Siska	27
5.1. Sportski objekti u javnom vlasništvu	28
5.1.1. Sportska dvorana Zeleni brijeg	30
5.1.2. Gradski bazen Sisak	32
5.1.3. Ledena dvorana Zibel	33
5.1.4. Gradski stadion Sisak	34
5.1.5. Otvoreni bazeni Caprag	35
5.2. Sportski objekti u privatnom vlasništvu	36
6. Sportska infrastruktura grada Siska u budućnosti	38
Zaključak	40
Bibliografija	41
Popis ilustracija	43

Uvod

Sportski turizam predstavlja značaj za razvoj turizma destinacije, na način što pruža mogućnost organizacije različitih sportskih događaja, međunarodnih turnira i natjecanja, koji promiču destinaciju čak i izvan sportskih okvira. Također, razvoj sportske infrastrukture i smještajnih kapaciteta često potiče daljnji razvoj turističke ponude, uključujući hotele, dvorane, restorane i druge objekte. Grad Sisak, smješten u središnjoj Hrvatskoj u blizini glavnog grada, predstavlja primjer destinacije koja prepoznaje sportsku infrastrukturu kao pokretač razvoja turizma grada, što je ujedno i predmet ovog rada. Kroz opisne i analitičke metode, čitateljima se nastoji dati uvid u sustav upravljanja sportom i cjelokupne ponude sportske infrastrukture na području grada Siska te pružiti pregled ključnih sportskih objekata velikog značaja. Glavni ciljevi odnose se na opisivanju značaja i ulaganja u postojeću sportsku infrastrukturu grada Siska, koja predstavlja ključan segment promocije destinacije i doprinosi razvoju. Svrha rada očituje se kroz upoznavanje čitatelja sa sportskim potencijalima grada Siska, koji uz bogatu kulturnu ponudu, nudi razne oblike sportskih objekata, koji mogu privući turiste i doprinijeti ekonomskom, turističkom i sportskom razvoju. Rad je koncipiran kroz šest poglavlja, koja imaju karakterističnu ulogu u pružanju dosljednog i cjelovitog pregleda teme. Nakon predstavljanja teme u uvodnom dijelu, objašnjen je odnos među pojmovima sporta i turizma, a zatim je teorijski protumačena temeljna razlika između sportskog turizma i turizma sporta. Potom je objašnjen značaj sporta i sportskog turizma za Republiku Hrvatsku, uz naglasak na njihov doprinos i daljnji razvoj. U nastavku rada, predstavljen je grad Sisak kao turistička destinacija te je napravljena kvantitativna i kvalitativna analiza ključnih pokazatelja, kroz tablične, grafičke i slikovne prikaze, popratno s tekstualnim oblikom. Nakon obrađenih analiza, značaj sporta u gradu Sisku očitao je kroz organizaciju sportskog sustava, nakon čega su predstavljene i opisane gradske sportske organizacije. Peto poglavlje definira jedan od ključnih pojmova, pojam sportske infrastrukture, u kojem je ujedno istaknut značaj sisačke sportske infrastrukture, koja je kasnije podijeljena, ovisno o obliku vlasništva. Prije zaključnog dijela, istaknuti su primjeri infrastrukture grada Siska, koji za daljnji razvoj predstavljaju ključ za unapređenje ponude i valorizaciju resursa kojima grad Sisak raspolaže. Na posljatku, u zaključnom dijelu su sažeto navedeni najznačajniji elementi, dobiveni iz prethodno navedenim analizama i objašnjenjima te se na kraju nalazi popis korištenih izvora i ilustracija.

1. Sportski turizam i turizam sporta

Sport se definira kao fizička aktivnost koja se provodi zbog različitih motiva poput onih natjecateljskih ili rekreativnih. Ovisno o vrsti, zahtijeva različite aktivnosti, discipline, infrastrukturu, pravila i opremu. Osim što zahtijeva fizički rad, za sport se smatra da ima snažne i trajne utjecaje na društvo na različitim razinama. Neke od značajnih razina su kulturna u kojemu sport određuje identitet, tradiciju i običaje različitih naroda, zatim društvena razina u kojoj sport povezuje ljude različitih dobnih skupina, spolova, kultura i socioekonomskih statusa. Također, sport djeluje i na ekonomskoj razini koji ostvaruje prihod kroz sportske klubove, sponzore, sportsku opremu, medije, sportsku infrastrukturu te kroz velika sportska događanja poput Olimpijskih igara, Svjetskog nogometnog prvenstva, biciklističke utrke *Tour de France*, teniskog natjecanja *Wimbledon* i slično. Isto tako, sport se odlikuje i na medijskoj razini, obzirom da su sportski događaji među najgledanijima na svijetu i da profesionalni sportaši često postaju globalni uzori pojedincima na način da utječu na stavove, modu i ponašanje svojih obožavatelja. Nemoguće je izostaviti zdravstvenu razinu u kojoj sport potiče zdrav način života, smanjuje rizik od kroničnih bolesti, doprinosi mentalnom zdravlju te poboljšava fizičku kondiciju. Govoreći o političkoj razini, sport predstavlja bazu za promicanje društvenih promjena i pravde koje se najčešće tiču diskriminacija poput rasizma i rodne ravnopravnosti. Posljednja istaknuta razina je ona tehnološka u kojoj sport potiče inovacije vezane za sportsku opremu, infrastrukturu te digitalizaciju koja omogućuje praćenje i sudjelovanje u sportskim događajima na inovativne načine. Shodno s navedenim i neovisno koliko se sport analizira i proučava, uvijek će biti dinamičan, inovativan te ključan u oblikovanju društva u kojemu djeluje i postoji.¹

S druge strane, za turizam se smatra da je vrlo složena i slojevita pojava koja ne postoji bez putovanja i boravka ljudi van njihova prebivališta koja ne traju duže od dvanaest mjeseci te se svrha njihova putovanja nikada ne veže za zapošljavanje u destinacijama koje posjećuju. Osnovni preduvjeti njegova razvoja su slobodna sredstva, slobodno vrijeme kao i razvoj prometne infrastrukture i prijevoznih sredstava te prema aktualnim spoznajama, sigurnost putovanja i boravka u samoj turističkoj destinaciji. Zahvaljujući brojnim istraživanjima turizam ima status jedne od najmasovnije, najdinamičnije i najsloženije društveno-ekonomske pojave u suvremenom društvu. Tijekom svog razvoja, prolazio je kroz različite faze koje su u sedamdesetim godinama prošlog stoljeća rezultirale podjelom turizma na specifične oblike. Od

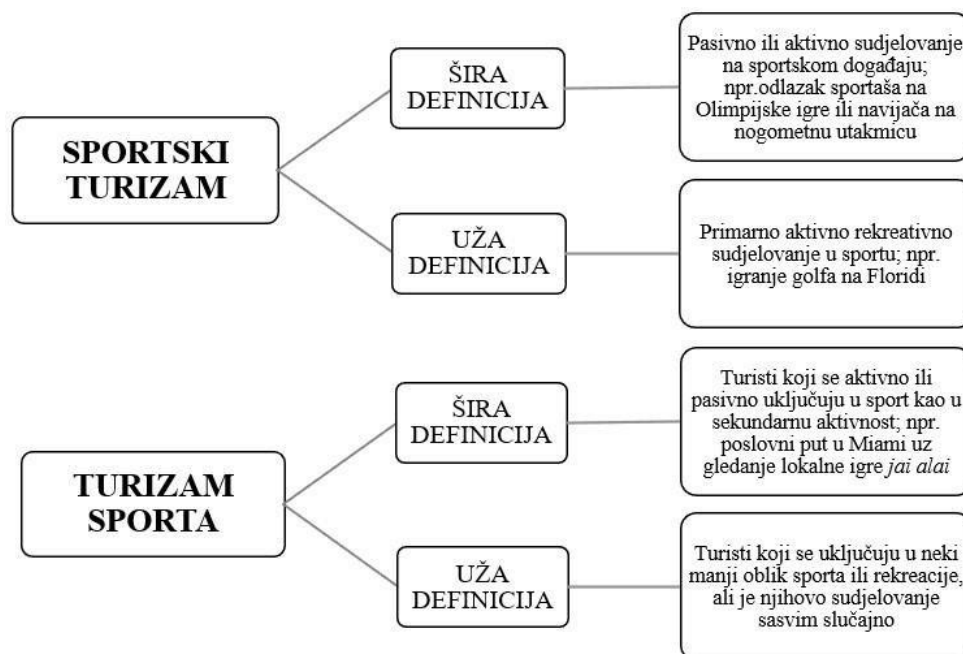
¹ Bartoluci, *Menadžment u sportu i turizmu*, 43.

tada se turizam počeo određivati ovisno o aktivnostima i motivima putovanja pa danas govorimo o brojnim i različitim specifičnim oblicima turizma kao što su nautički, zdravstveni, poslovni, ruralni, kulturni te sportski o kojem više u nastavku rada.²

Sport i turizam su dvije međusobno povezane društvene pojave čija bliskost proizlazi iz činjenice da su njihovi nositelji u pravilu isti subjekti što zapravo označava njihove dosadašnje razvoje sa vrlo sličnim uvjetima koji su međusobno ovisni. Također, sport i turizam smatraju se djelatnostima i industrijama slobodnog vremena čija se međuzavisnost temelji na:³

- faktorima koji dovode do razvitka sporta i turizma,
- funkcijama koje generiraju turizam i sport,
- ekonomskim učincima.

Sport kao motiv turističkog putovanja ima višestruku ulogu. Na putovanja, koja su obično kraća sa izuzetkom velikih sportskih događaja, idu sportaši, menadžeri, suci te publika zbog sudjelovanja ili promatranja različitih sportskih događaja koji imaju vrlo jake utjecaje na okolinu te se mogu na različite načine turistički valorizirati. U takvim vrstama putovanja, gdje su motivi jasno određeni, stvara se specifičan oblik turizma - sportski turizam. U objašnjenju sportskog turizma, na slici broj 1 prikazan je model u kojem je ovaj oblik turizma podijeljen na dva tipa; sportski turizam i turizam sporta.⁴

Slika 1. Model definiranja sportskog turizma i turizma sporta

Izvor: izrada autora prema Turco, D.M., Riley, R., & Swart, K., (2002.) Sport tourism, Morgantown: FIT, Inc, str. 8

² Gržinić, *Uvod u turizam*, 17.

³ Bartoluci, *Sport u turizmu*, 11.

⁴ Hrabovski - Tomić, *Selektivni oblici turizma*, 122.

Model prikazuje klasifikaciju aktivnosti turista na putovanjima ovisno o njihovoj motivaciji za bavljenjem sportom koja može biti primarna ili sekundarna. Kod sportskog turizma primarni motiv putovanja turista odnosi se na aktivno ili pasivno sudjelovanje u sportskim aktivnostima, dok je kod turizma sporta motiv bavljenja sportom ipak na drugom mjestu. Sekundaran je iz razloga što je primarni motiv putovanja nešto drugo kao na primjer poslovno putovanje gdje su primarne poslovne aktivnosti poput poslovnih sastanaka i konferencija. Također, ključne razlike između dva tipa sportskog turizma ističu se aktivnosti te iskustvo u kojem sportski turisti uključuju fizičku aktivnost i osobno sportsko poboljšanje, dok turizam sporta pruža kulturno i društveno iskustvo stečeno kroz sport.

Prema Bartoluciju⁵, da bi promatrano područje uspjelo iskoristiti sve svoje potencijalne resurse, u ovom slučaju resurse za razvoj sportskog turizma, nužno je da poznaje svoju ponudu, ali i spoznaju buduće turističke potražnje. Stoga, sport razmatra u sljedećim oblicima sportskog turizma:

- natjecateljski sportski turizam,
- zimski sportsko-rekreacijski turizam,
- ljetni sportsko-rekreacijski turizam.

Pojam natjecateljskog sportskog turizma podrazumijeva onu vrstu putovanja zbog sudjelovanja u određenim sportskim natjecanjima, neovisno radi li se o domaćim ili međunarodnim natjecanjima. Jedan od najstarijih motiva putovanja je upravo motiv prisustvovanja na sportskim događajima koji ni danas ne gubi na važnosti. Naime, bez obzira na medijski utjecaj i mogućnost prijenosa popularnih sportskih događaja diljem svijeta, veliki broj ljudi putuje na sportske događaje zbog posebnog osjećaja prisutnosti.

Naziv sportsko rekreacijski turizam podrazumijeva oblik turizma koji je usmjeren na zadovoljavanje čovjekove potrebe za aktivnim odmorom i zabavom, čime se utječe na očuvanje zdravlja i na produljenje životnog vijeka. Govoreći o razlikama zimskog i ljetnog sportsko rekreacijskog turizma, ističe se ponajprije mjesto održavanja spomenutih aktivnosti. Zimske aktivnosti su vezane za planinska područja, odnosno planinske zimske centre, dok su ljetne aktivnosti vezane za područja na moru, rijekama, jezerima i slično.

⁵ Bartoluci, *Turizam i sport - razvojni aspekti*, 104.

2. Doprinos i razvoj sportskog turizma u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska broji mnoštvo potencijala koje je čine atraktivnom sportskom destinacijom. Među potencijalima ističu se prirodne ljepote koje se odnose na prekrasne plaže, planine, rijeke i jezera koja nude savršene uvjete za razne oblike sportskog turizma na otvorenom poput jedrenja, planinarenja, skijanja, biciklizma i slično. Kontinentalna klima u unutrašnjosti i blaga mediteranska klima na obali, omogućuju sportske aktivnosti tijekom cijele godine. Potencijal se očituje i kroz bogatu kulturno-povijesnu ponudu pa tako gradovi poput Zagreba, Dubrovnika i Splita, Hrvatsku čine privlačnom destinacijom za sportske događaje i slične aktivnosti. Unatoč od tek nekih navedenih pozitivnih stavki, hrvatski sportski turizam suočava se s brojnim izazovima. Neki od njih odnose se na nedostatak financijskih sredstava koja se odnose na održavanje postojećih i izgradnju novih sportskih objekata. Također, brojni sportski objekti su zastarjeli i nisu u skladu sa suvremenim standardima za vrhunske sportske događaje. Problem se javlja i u manjim gradovima i ruralnim područjima gdje je uglavnom ograničen pristup sportskim objektima zbog nedovoljno sportske infrastrukture.

Značajnu ulogu u promociji Hrvatske i to na globalnoj razini, ima sport. Unatoč navedenim izazovima sa sportskom infrastrukturom, Hrvatska je poznata po svojim sportskim uspjesima i talentiranim sportašima koji su postigli svjetsku slavu. Uspjesi hrvatskih sportaša, poput osvajanja medalja na Olimpijskim igrama, svjetskim i europskim prvenstvima u raznim sportovima, ne samo da donose ponos narodu već i privlače medijsku pažnju i pažnju globalne javnosti. Osim promocije, razvoj sportskog turizma može doprinijeti brojne koristi, uključujući ekonomski doprinos u kojemu sportski događaji privlače domaće i međunarodne turiste, što rezultira povećanom potrošnjom na smještaj, hranu, prijevoz i druge turističke usluge. Također, otvaraju se prilike za stvaranje novih radnih mjesta u turizmu, ugostiteljstvu, transportu i sličnim uslugama te zbog potrebe propisanih standarda vezanih za sportske objekte potiču se ulaganja u infrastrukturu. Govoreći o društvenom doprinosu, poticanje sportske aktivnosti doprinosi poboljšanju kvalitete života stanovništvu te kroz uspjehe domaćih sportaša ostvaruje se jačanje nacionalnog ponosa i zajedništvo. Kao posljedica većeg broja turista i poboljšane infrastrukture, ostvaruje se razvoj lokalnih zajednica poput manjih gradova i općina. Sportski turizam u Hrvatskoj ima ulogu i u održivom turističkom razvoju, potičući cjelogodišnje turističke aktivnosti smanjujući sezonalnost.⁶

⁶ Škorić, *Stanje i perspektive razvoja sportsko-rekreacijskog turizma u Republici Hrvatskoj*, 139.

Najveću mogućnost razvoja sportskog turizma pruža oblik ljetnog sportsko-rekreacijskog turizma i to na osnovu činjenice da Hrvatska ostvaruje najveći turistički promet tijekom ljetnih mjeseci. Primjerice, 2022. godine tijekom ljetnih mjeseci, odnosno lipnja, srpnja i kolovoza, Hrvatska je ostvarila 64,02% turističkih dolazaka.⁷ Istraživanje „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj - TOMAS“, iako nije primarno orijentirano za ispitivanje sportsko-rekreacijske ponude, nudi saznanja o motivaciji turista za dolazak u Hrvatsku pa su tako u tablici 1 i 2 prikazani prvih deset motiva dolaska prema zastupljenosti. Tablica 1 odnosi se na posljednje dostupne podatke iz 2022. godine, dok tablica 2 prikazuje podatke iz 2019. godine. Usporedivši ih, vidljivo je da se kao osnovni motivi ističu more, priroda te posjet gradovima diljem Hrvatske. S druge strane, motiv sporta i rekreacije bilježi negativan trend u uspoređujućem razdoblju. Prema podacima vezanim za 2022. godinu, motiv sporta i rekreacije nalazi se na devetome mjestu, dok je u 2019. godine zauzeo visoko peto mjesto.⁸

Tablica 1. Motivi dolaska turista u Hrvatsku 2022. godine

Rang	Motiv	%
1.	More	83,2
2.	Priroda	63,1
3.	Gradovi	19,0
4.	Gastronomija	18,5
5.	Touring/sightseeing	11,4
6.	Zabava i festivali	9,0
7.	Kultura i umjetnost	8,8
8.	Manifestacije i događanja	8,4
9.	Sport i rekreacija	8,0
10.	Sela/ruralna područja	4,6

Izvor: izrada autora prema podacima istraživanja *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj*, dostupno na: <https://iztztg.hr/hr/projekti/tomas-istrasivanja/>

Tablica 2. Motivi dolaska turista u Hrvatsku 2019. godine

Rang	Motiv	%
1.	More	81,5
2.	Priroda	56,2

⁷ Ministarstvo turizma i sporta, dostupno na:

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/230804_turizam_u_broj_kama_2022_hrv.pdf

⁸ Institut za turizam - TOMAS istraživanja, dostupno na: <https://iztztg.hr/hr/projekti/tomas-istrasivanja/>

3.	Gradovi	23,8
4.	Touring/sightseeing	21,0
5.	Sport i rekreacija	14,9
6.	Kultura i umjetnost	12,7
7.	Gastronomija	6,6
8.	Zabava i festivali	5,5
9.	Sela	4,5
10.	Manifestacije i događanja	4,2

Izvor: izrada autora prema podacima istraživanja *Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj*, dostupno na: <https://iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>

U konačnici, hrvatski sportski turizam ima značajan potencijal za daljnji razvoj koji bi omogućio doprinos cijelom turističkom sektoru Hrvatske. Ključno je nastaviti ulagati u sportsku infrastrukturu, podržavanje organizacija međunarodnih sportskih događaja i promovirati sportske aktivnosti zbog maksimalnog iskorištenja svih prednosti koje sportski turizam donosi. Time će Hrvatska osnažiti svoj status na globalnoj sceni kao atraktivna i dinamična sportska destinacija, doprinosivši gospodarskom rastu, društvenom blagostanju i kulturnom razvoju.

3. Grad Sisak kao turistička destinacija

Grad Sisak smješten je u središnjoj Hrvatskoj, središte je Sisačko-moslavačke županije te se prostire na 422 km². Također, grad je smješten na ušću rijeke Kupe u rijeku Savu, u plodnom i često močvarnom području Panonske nizine te je obilježen umjerenom kontinentalnom klimom. Uz grad teče i rijeka Odra pa se tako još i naziva „Grad u zagrljaju tri rijeke“. Kroz povijest, grad Sisak bio je jedan od najvećih industrijskih gradova u Hrvatskoj zahvaljujući rafineriji nafte, željezari, riječnoj luci te mlinskoj i pekarskoj proizvodnji. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine, u Sisku je zabilježeno 40.185 stanovnika što je 15,75% manje nego prema popisu stanovništva iz 2011. godine kada je bilo 47.700 stanovnika. Grad Sisak je prometno izuzetno dobro povezan jer se nalazi u samom centru kontinentalne Hrvatske. Od glavnog grada Zagreba udaljen je samo 60 km, najbliža zračna luka, Zračna luka dr. Franjo Tuđman, udaljena je 50 km, a zračne luke u Osijeku i Rijeci nalaze se na udaljenosti od dvjestotinjak kilometara iz čega je vidljivo da je odlično prometno povezan ne samo s ostatkom Hrvatske, nego i s cijelom Europom.

Grad Sisak pripada među najstarije gradove ovih područja upravo zbog svoje značajne prošlosti zbog koje nosi naziv „Grad pobjede“. Jedan je od rijetkih europskih gradova kod kojeg se, osim kontinuiteta trajanja naselja, može pratiti i njegov neprekinuti naziv grada. Krenuvši sa nazivom *Segesta*, *Segestica* iz predrimskog razdoblja, *Siscia* u vrijeme Rimskog Carstva, *Siscium* u ranom srednjem vijeku, *Sissek*, *Sziszek*, *Sciteck*, *Zysek*, *Sziscium*, *Scytcyc*, *Zitech*, *Scyteck*, *Sziszak*, pa sve do hrvatskog naziva *Sisak*. Važna pobjeda protiv Turaka 1593. godine, ostavila je veliki značaj za grad čime se Sisak našao u središtu pozornosti čitave Europe. Mjesto bitke bila je današnja sisačka utvrda „Stari grad“, koja svojom važnošću i ljepotom privlači turiste. Arheološkim iskopinama na površinu i danas izlaze tragovi davno nestalog rimskog grada koji potiče svijest domaćih stanovnika i njihovih gostiju o njegovom postojanju, koje se tijekom prošlosti gradilo i odredilo izgled današnjeg grada Siska. Od ostalih povijesnih znamenitosti ističu se „Mali Kaptol“ koji predstavlja jednu od najstarijih zidanih kuća koja je sagrađena krajem 18. stoljeća te je ujedno i sjedište Turističke zajednice grada Siska. Zatim „Veliki Kaptol“, koji je jedan od najvećih primjera arhitekture klasicizma 19. stoljeća u kojemu je 1839. godine izvedena prva kazališna predstava na hrvatskom jeziku i to na štokavskom narječju, „Juran i Sofija“ ili „Turci pod Siskom“ autora Ivana Kukuljevića Sakcinskog. Danas predstavlja zgradu u kojoj su smještene tijela i uredi Sisačke biskupije. „Holandska kuća“, nekadašnje žitno skladište, sagrađena je oko 1860. godine te je realizacijom projekta dobila svoju novu namjenu u obliku Info centra industrijske baštine. Na svojih šest etaža, Holandska

kuća obuhvaća multimedijalnu postavu izložbe industrijske baštine, zbirku starih uređaja za reprodukciju zvuka sisačkog kolekcionara Veljka Krakera, galeriju velikog sisačkog akademskog slikara Slave Striegla te multimedijalne prostore za održavanje stručnih skupova i projekcija. Na slici broj 2, prikazan je prvi drveni most na rijeci Kupi, nazvan „Stari most“. Izgrađen je 1862. godine te je spojio lijevu i desnu obalu rijeke. Most je uglavnom izgrađen od tradicionalnih sisačkih materijala, kamena i opeke te je od 2010. godine zatvoren za promet autobusa i svih vozila težih od dvije tone. Svojom ljepotom i skladnošću, navedene su samo neke od postojećih povijesnih znamenitosti koje čine atraktivnu kulturnu ponudu posjetiteljima i turistima te predstavljaju najpoznatije simbole grada Siska te se na taj način razvija specifični oblik turizma – kulturni turizam u gradu Sisku.⁹

Slika 2. Stari most u gradu Sisku

Izvor: izrada autora

Kao drugi specifični oblik turizma, u gradu Sisku, ističe se sportski turizam. Grad Sisak i sport povezani su još od druge polovice 19. stoljeća kada su na području grada Siska održane prve biciklističke utrke u Republici Hrvatskoj, organizirane konjička i streljačka natjecanja, a grad se posebno ponosi najstarijim nogometnim klubom u Hrvatskoj, pod nazivom „Hrvatski nogometni klub Segesta Sisak“. Kroz povijest, kako se razvijao grad i industrija, razvijala se i sportska infrastruktura te se time povećao broj sportskih klubova. Prema posljednjim podacima

⁹ Grad Sisak, dostupno na: <https://sisak.hr/>

iz 2019. godine, u Sisku je registrirano 70 sportskih klubova u preko 30 sportova i sportskih grana sa preko 4.000 registriranih sportaša. Neki od sportova koji Sisak čine mogućim sportskim odredištem su hokej na ledu, odbojka, rukomet, nogomet, umjetničko klizanje, atletika i tako dalje. Ulaganjem u dvorane, organiziranjem natjecanja, financiranje sportskih klubova, činjenica da su mnogi sportski sadržaji besplatno dostupni za rekreaciju te podatak da se 38% Siščana bavi nekom sportskom aktivnošću prethodilo je odluci da grad Sisak postane Europski grad sporta 2019. godine. Shodno s time, Sisak je postao jedini hrvatski grad srednje kategorije (25.000 – 500.000 stanovnika) kojemu je dodijeljena takva prestižna titula.¹⁰

3.1. Kvantitativni pokazatelji grada Siska

Kvantitativni pokazatelji najbolji su indikator o turističkim kretanjima za destinacije, pa tako i za grad Sisak. Nadalje, tablično i grafički su prikazani broj dolazaka i noćenja turista te broj ugostiteljskih objekata na području grada Siska.

Tablica 3 prikazuje broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista ostvarenih u periodu od 2018. do 2022. godine. Vidljivo je da je najveći broj ostvarenih dolazaka i noćenja u promatranom razdoblju zabilježen u 2019. godini kada je zabilježeno 5.049 dolazaka domaćih turista i 6.262 dolaska stranih turista te 10.071 noćenje domaćih turista i 13.451 noćenje stranih turista. Najveći pad, koji se prepisuje pandemiji Covid19 i razornom potresu, zabilježen je tijekom 2021. godine. U tom periodu je zabilježeno 69,2% manje dolazaka i 68,7% manje ostvarenih noćenja u odnosu sa rekordnom 2019. godinom u promatranom razdoblju.

Tablica 3. Ostvareni dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u periodu 2018. - 2022. godine

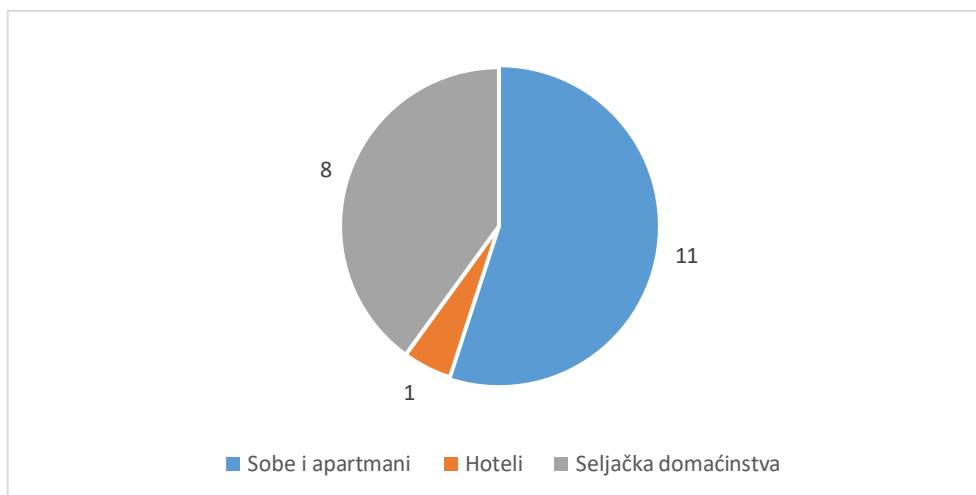
Godina	Dolasci			Noćenja		
	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
2018.	9.817	4.794	5.023	20.676	9.135	11.541
2019.	11.311	5.049	6.262	23.522	10.071	13.451
2020.	3.860	2.386	1.474	7.402	4.338	3.064
2021.	3.490	1.677	1.813	7.362	3.407	3.955
2022.	7.660	3.351	4.309	14.873	5.907	8.966

Izvor: Državni zavod za statistiku, dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/hr/>

Nadalje, grafikon 1 prikazuje broj smještajnih objekata na području grada Siska prema podacima iz 2022. godine. Iz prikazanog, vidljivo je da najveći broj smještajnih objekata

¹⁰ Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzc-sisak.hr/eu-grad-sporta-2019/>

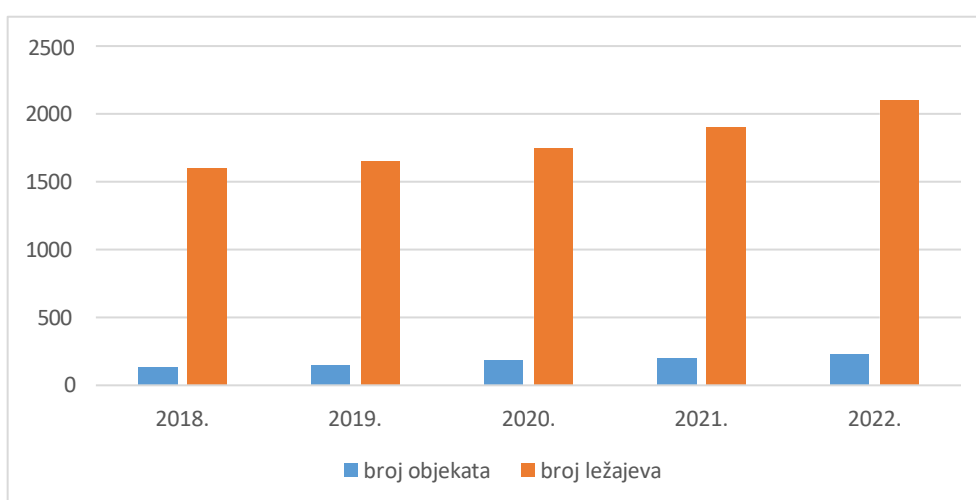
pripada skupini „sobe i apartmani“ s 55 % udjela. Zatim, ističu se seljačka domaćinstva s 40% udjela te u Sisku posluje jedan hotel s tri zvjezdice, Hotel Panonija. Smješten je u samom centru grada te ima dugogodišnju tradiciju i povijest kao prvi hotel u Sisku. Hotel Panonija trenutno raspolaže sa 51 smještajnih jedinica, od čega 49 soba i 2 hotelska apartmana, odnosno 89 kreveta.

Grafikon 1. Broj smještajnih objekata grada Siska prema podacima iz 2022. godine

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://turizam-smz.hr/smjestaj/>

Govoreći o smještajnim objektima na razini cijele Sisačko-moslavačke županije kojoj je grad Sisak središte, grafikon 2 prikazuje broj smještajnih objekata i ukupni broj ležajeva u periodu od 2018. do 2022. godine. Kroz promatrani period, koji je popraćen pandemijom Covid19 te poprilično jakim potresom, zabilježen je porast broja smještajnih objekata i broja ležajeva u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Grafikon 2. Broj smještajnih objekata i ležajeva u SMŽ u periodu 2018. - 2022. godine

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://turizam-smz.hr/smjestaj/>.

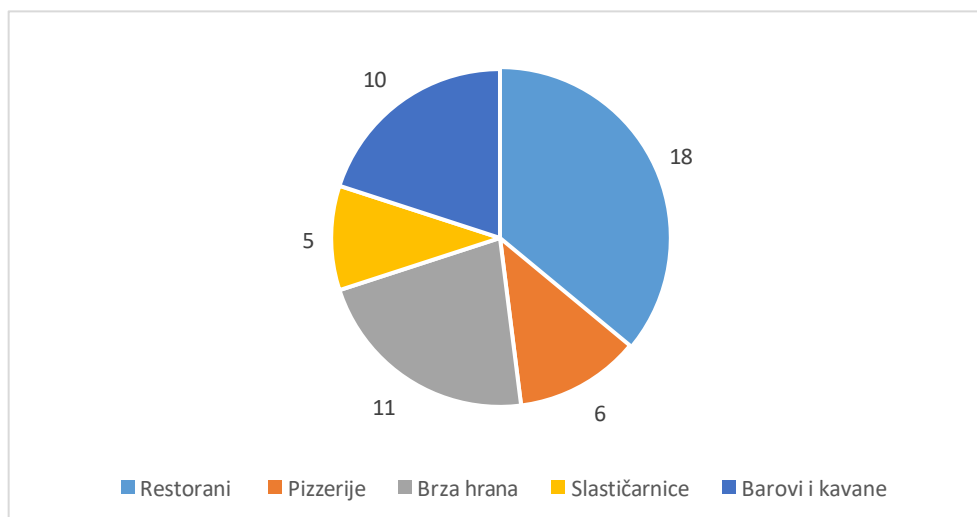
Bez obzira na motiv dolaska turista, oni mogu pronaći različitu kvalitetu smještaja pa je tako u tablici 4 prikazana kategorizacija smještajnih objekata koji se nalaze na području grada Siska. Vidljivo je da se najbolje kvaliteta smještaja pruža u smještajnim oblicima „sobe i apartmani“, koji su kategorizirani od tri do pet zvjezdica. Dok je s druge strane najlošije kategoriziran smještaj „seljačkog domaćinstva“ u rasponu od dvije do tri zvjezdice.

Tablica 4. Smještajni objekti po kategorijama

	2*	3*	4*	5*
Hoteli	-	1	-	-
Sobe i apartmani	-	8	1	2
Seljačka domaćinstva	3	5	-	-

Izvor: Turistička zajednica Sisačko-moslavačke županije, dostupno na: <https://turizam-smz.hr/smjestaj/>

Grafikon 3 prikazuje broj objekata koji pružaju ugostiteljsku ponudu, odnosno uslugu prehrane i točenja pića prema podacima iz 2022. godine. Na području grada Siska postoje sveukupno 50 ugostiteljskih objekata od kojih su najbrojniji restorani, čak njih 18. Zatim, od ugostiteljskih objekata, Sisak broji restorane brze hrane, pizzerije, slastičarnice te barove i kavane.

Grafikon 3. Broj ugostiteljskih objekata u Sisku prema podacima iz 2022. godine

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzc-sisak.hr/gdje-jesti/>

3.2. Kvalitativni pokazatelji grada Siska

Pod kvalitativne pokazatelje ubraja se ukupna ponuda destinacije, događaja te njihova kvaliteta. Rezultati kvalitativnih pokazatelja bit će prikazani kroz analizu pet elemenata: opis i ocjena elemenata ponude, SWOT analiza te PEST analiza.

3.2.1. Opis elemenata ponude

Ponuda grada Siska sagledava se kroz različite aspekte. Specifični oblici turizma su formirani ovisno o željama i potrebama turista kako bi svatko mogao odabrati želi li aktivan odmor, kulturno se uzdizati ili će se iskušati u oba oblika.

Grad Sisak u svojoj ponudi nudi mnogobrojne načine kako provesti aktivni odmor. Pod time se podrazumijevaju različite aktivne i rekreativne aktivnosti kao što su ronjenje, veslanje, lov i ribolov, streličarstvo, biciklizam, planinarenje te kanuing. Kroz navedene oblike aktivnosti, Sisak nastoji svakom turistu što bolje približiti njegove čari kako bi napustili destinaciju sa što boljim i ljepšim doživljajem i stečenim iskustvom.

Drugi specifični oblik koji sve više privlači turiste je kulturni turizam, koji sa svojom materijalnom i nematerijalnom baštinom oživljava grad i podsjeća turiste na davne puteve nastanka destinacije. Sisak nastoji svoju ponudu predstaviti, ne samo kroz materijalnu baštinu već i kroz organiziranje različitih manifestacija tijekom cijele godine. Shodno s time, grad Sisak organizira „Sisački sajam cvijeća“ još od 1967. godine.¹¹ Jedan od ciljeva Sajma cvijeća je poticanje ljudi na uređenje svojih okućnica, balkona, dvorišta, vrtića i škola te stvaranje kulture uređenja prostora svoga svakodnevnog življenja. Sajmom cvijeća želi se privući što više turista i pružiti im zanimljiv popratni program. Osim cvjetne ponude, Sajam nudi i ispreplitanje kulturno – umjetničkog te edukativnog i zabavnog programa. Nadalje, „U srcu grada“ naziv je programa koji se od početka ožujka do početka lipnja održava svake subote na sisačkom korzu tijekom kojih se organiziraju koncerti, izložbe, promocije, uskršnji sajam, sajmovi suvenira, antikviteta, igraonice i radionice za djecu, kazališne predstave, koncerti itd. Program predstavlja zajednički projekt gradskih ustanova i udruga usmjeren na promociju Grada Siska, grada ugodnog za život i grada po mjeri čovjeka. Turistička zajednica grada Siska, tijekom proljeća i ljeta, organizira panoramske vožnje brodom imena „Juran i Sofija“. Cilj ovog izleta odnosi se na pružanje doživljaja prirode i grada iz druge perspektive izletnicima. U palubnom prostoru predviđeno je mjesto za 70 osoba te prostor omogućava provođenje raznih edukativnih i zabavnih sadržaja za izletnike različite dobi poput škole u prirodi što je i vidljivo na slici 3, koja prikazuje ukrcaj učenika osnovnih škola. Brod plovi iz samog centra grada prema ušću Kupe u Savu, a u povratku stoji kod utvrde *Stari grad*. Brod je proizvod sisačkog brodogradilišta u vlasništvu grada Siska te na taj način Grad dodatno obogaćuje turističku ponudu destinacije.

¹¹Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzg-sisak.hr/sisacki-sajam-cvijeća/>

Slika 3. Izletnički brod Juran i Sofija

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzg-sisak.hr/>

Pokraj utvrde *Stari grad*, u mjesecu lipnju organizira se viteški turnir pod nazivom „Bojevi za Sisak“ u kojemu se oživljava važna *Bitka pod Siskom* iz 1593. godine, kada je nakon višegodišnjih opsada kršćanska vojska važnom i velikom pobjedom zaustavila osmanlijski prodor prema zapadu. Ova turističko-povijesna manifestacija nastoji posjetiteljima prikazati načine odvijanja viteških borbi i ratovanja, mačevanja, streličarstva, vojnih tabora, naoružanja te drugih elemenata srednjovjekovnog i novovjekovnog života. Također, kako bi doživljaj bio što vjerniji, oprema koja uključuje mačeve, oklope, štitove, lukove, strijele, tunike, haljine i ostalo načinjena je ručno po uzoru originalnih predmeta i odjeće iz toga doba, a neki od primjera prikazani su na slici 4.

Slika 4. Manifestacija „Bojevi za Sisak“ - primjer ručno rađene opreme

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzg-sisak.hr/>

Festival ljeta u kojemu se isprepliću kultura, zabava i sport, naziva se „Kupske noći“ te se njime nastoji stvoriti prepoznatljivi događaj grada na rijeci koji doprinosi kvaliteti života u gradu, stvara novi turistički proizvod te povećava broj dolazaka turista. Također, neki od ciljeva ovog ljetnog festivala odnose se na predstavljanje grada Siska kao urbanu, zanimljivu cjelinu, prepunu različitosti i mogućnosti izražavanja koja je ugodna za življenje, stvoriti prepoznatljivi turistički proizvod, prezentirati pozitivnu sliku grada Siska građanima i turistima, prezentirati turistički potencijal rijeke Kupe i sportova na rijeci te očuvati autohtonost. Festival se održava tijekom zadnjeg vikenda u kolovozu u sklopu organizacije Grada Siska i Turističke zajednice. Događaji koji obilježavaju ovaj festival su:

- **Kupska alka** u kojoj članovi tima, koji se nalaze u čamcu na motorni pogon, naizmjenice iz sjedećeg položaja jednom rukom gađaju alku koja je prikazana na slici 5,

Slika 5. Kupska alka

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzc-sisak.hr/>

- **Šikljada** predstavlja veslački dvoboj kupskih drvenih čamaca *šiklji*, u duljini od dvjestotinjak metara s dva okreta oko bove prikazane na slici 6,

Slika 6. Kupska Šikljada

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzc-sisak.hr/>

- **Airshow** koji se odvija iznad rijeke Kupe, u zračnom prostoru između dva mosta kao što je vidljivo na slici 7.

Slika 7. Airshow u Sisku

Izvor: Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzg-sisak.hr/>

Zatim, Sisački festival piva koji se odvija u sklopu manifestacije Dani industrijske baštine grada Siska, koja je pokrenuta 2013. godine, gdje građani i turisti mogu kušati i kupiti vrhunska piva proizvedena s posebnom ljubavi od strane malih craft pivara, upoznati pivare i naučiti detalje o samoj proizvodnji piva, a zabavnom dijelu programa Grad nastoji organizirati prigodan koncert. Cilj ove manifestacije je prezentacija povijesnog i kulturnog resursa koji je obilježio povijest grada od druge polovice 19. stoljeća sve do današnjeg vremena. Od pivovare iz 1855. godine do velikih poslijeratnih industrijskih giganta Željezare i Rafinerije, sisačka industrija je bila nositelj gospodarskog razvoja grada. U gradu Sisku i okolici se tradicionalno održava čitav niz događanja u predbožićno vrijeme. Stoga, Advent u Sisku svake godine ima raznolik božićno-novogodišnji program, koji se odvija na nekoliko lokacija u gradu koji prigodnim uređenjem i gastronomskom ponudom privlači građane i turiste. Iz svega navedenog može se zaključiti kako je Sisak svoju koncepciju razvoja usmjerio prema sportskom i kulturnom turizmu.¹²

¹² Turistička zajednica grada Siska, dostupno na: <https://tzg-sisak.hr/>

3.2.2. SWOT analiza

Sastavljanjem SWOT analize, formira se pravi prikaz stanja destinacije. Osnovna ekonomska matrica sadašnjeg stanja se sastoji od rezultata interne i eksterne okoline. Snage i slabosti odnose se na internu okolinu, dok su prilike i prijetnje rezultati eksterne okoline koji pripremaju destinaciju na moguća vanjska djelovanja okoline i konkurencije.¹³ U nastavku, u tablici 5 je prikazana, a zatim i objašnjena SWOT analiza turizma grada Siska.

Tablica 5. SWOT analiza turizma grada Siska

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• povoljan geografski položaj• dobra prometna povezanost• raznolikost i slikovitost krajolika• očuvanost prirodne baštine• očuvanost kulturno-povijesne baštine• bogata industrijska baština• postojanje sportske infrastrukture	<ul style="list-style-type: none">• nedovoljna prepoznatljivost grada Siska kao turističke destinacije• nepostojanje cjelovitosti destinacijskog lanca vrijednosti• mali broj sadržaja• nedostatak financijskih sredstava za intenzivnije marketinške aktivnosti• mala ulaganja u smještajne kapacitete
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none">• rast potražnje za turizmom posebnih interesa (posebno za industrijskom baštinom, cikloturizmom)• dostupnost EU fondova za financiranje projekata• blizina glavnog grada	<ul style="list-style-type: none">• nastavak negativnih demografskih kretanja• prirodne nepogode – potresi• brži razvoj konkurencije• recesija• propadanje kulturne baštine

Izvor: izrada autora

Promatrajući tablicu SWOT analize koja se odnosi na turizam grada Siska, može se zaključiti da Sisak, kao i svaka druga destinacija ima svoje prednosti i nedostatke zbog kojih ujedno i privlači i odvlači turiste. Snage promatrane destinacije očituju se iz nekoliko elemenata kao što su povoljan geografski položaj i dobra prometna povezanost. Kroz grad Sisak djeluje cestovni, riječki i željeznički promet te se nalazi na svega pedesetak kilometara od zračne luke „Franjo

¹³ Stipanović, *Koncepcija i strategija razvoja u turizmu - Sustav i poslovna politika*, 85.

Tuđman“. Prostor grada, prožet je lijepim te raznolikim krajolicima i oblicima baštine, pogodnim za razvoj različitih turističkih proizvoda. U tom se prostoru posebnu ističu rijeke koje pridonose slikovitosti i ljepoti krajolika i pružaju mogućnosti za aktivnosti uz vodu i na vodi, blizina Parka Prirode Lonjsko polje, Regionalni park Moslavačka Gora te Moslavačko vinogorje. Sisak se ističe bogatom industrijskom baštinom koja je temelj za kreiranje iznimno atraktivnih proizvoda kulturnog turizma kroz pričanje priča, kreativne radionice, povezivanje s drugim proizvodima i slično. Sisak je stvorio izuzetnu snagu završivši s izgradnjom prve gradske sportske dvorane „Zeleni brijeg“ 2021. godine koja je namijenjena za potrebe održavanja treninga i natjecanja u odbojci, sjedećoj odbojci, košarci, rukometu, futsalu, badmintonu, hrvanju, karateu i stolnom tenisu. Isto tako, preuređenjem starog klizališta u „Ledenu dvoranu Zibel“, Sisak je otvorio mogućnost na način da bude dom svim ledenim sportovima i domaćin mnogobrojnim hokejaškim utakmicama te na taj način podignuo sportski turizam na višu razinu.

S druge strane, govoreći o slabostima destinacije za grad Sisak može se reći da još uvijek nije dovoljno prepoznat kao turistička destinacija, iako su neki njegovi lokaliteti izgradili imidž mjesta kojeg treba obavezno posjetiti. Isto tako, nedovoljno je razvijena destinacijska ponuda u cjelini koja bi povezivala sve proizvode i usluge u lanac vrijednosti. Slabost koja ima veliku ulogu u nerazvijenosti turizma je nedovoljan broj sadržaja iz kojeg može proizaći znatna prilika ukoliko se poboljšaju trenutni i osmisle novi događaji koji bi potaknuli turiste da dođu češće i ostanu duže. Proračun turističke zajednice raspolaže relativno skromnim budžetima za provedbu određenih financijski zahtjevnijih i opsežnijih inicijativa, posebno onih koje su važne za stvaranje i izgradnju ugleda kao što je oglašavanje.

Grad Sisak ima priliku ponuditi jedinstvene turističke doživljaje za uske tržišne segmente kao što su ljubitelji industrijske baštine i ciklo turisti. Isto tako, kao prilika se ističe dostupnost EU fondova za financiranje brojnih projekata i obnova materijalne baštine nakon razornog potresa koji je pogodio ne samo grad Sisak, već i cijelu Sisačko-moslavačku županiju te se na taj način stvaraju prilike za daljnji razvoj, posebno u području kulturnog turizma. Prilika za grad Sisak također se odnosi i na blizinu i dobru povezanost sa gradom Zagrebom kao emitivnim tržištem.

Potrebno je osvrnuti se i na prijetnje koje mogu spriječiti planirani turistički razvoj u gradu Sisku. One se u prvom redu odnose na nastavak negativnih trendova u kretanju broja stanovnika, posebno iseljavanju mladih i odlazak brojnih obitelji nakon potresa. Stoga, činjenica da je Sisak smješten na relativno trusnom području, teško je predvidjeti kakav će učinak imati na turističku potražnju i na očuvanje kulturne baštine budući da su brojni

materijalni turistički resursi oštećeni. Turizam se posljednjih godina počeo intenzivno razvijati u kontinentalnim dijelovima Hrvatske i u tome kontekstu, očekivano je da će se i konkurencija brzo razvijati.

3.2.3. PEST analiza

Analiza koja se odnosi na analiziranje vanjskog okruženja jest PEST analiza. PEST označava kraticu političkih, ekonomskih, socioloških i tehnoloških okruženja te predstavlja temelj za strateško planiranje.¹⁴ U tablici 6, prikazana je PEST analiza koja se odnosi na grad Sisak.

Tablica 6. PEST analiza grada Siska

Okruženje	Prilike	Prijetnje
POLITIČKO OKRUŽENJE		
<ul style="list-style-type: none"> • stabilnost vlade u državi • pravna regulativa • varijabilnost politike 	x	x x
EKONOMSKO OKRUŽENJE		
<ul style="list-style-type: none"> • stanje u državi • konkurencija 		x x
SOCIOLOŠKO OKRUŽENJE		
<ul style="list-style-type: none"> • životni trendovi i navike • demografski podaci • stavovi turista 	x x	x
TEHNOLOŠKO OKRUŽENJE		
<ul style="list-style-type: none"> • tehnološka implementacija • praćenje tehnoloških trendova 	x	x

Izvor: izrada autora

Političko okruženje ima veliki utjecaj na destinaciju koji se sagledava kroz faktore stabilnosti vlade u državi, pravnu regulativu te varijabilnost politike. Loša stabilnost vlade i varijabilnost politike se očituju iz političkog pravnog uređenja Republike Hrvatske koja narušava efikasnost i profitabilnost destinacije što se karakterizira kroz učestalo mijenjanje zakona i neadekvatne fiskalne politike koja uključuje visoke porezne stope. Ekonomsko okruženje u cjelini predstavlja prijetnju za destinaciju zbog lošeg ekonomskog i gospodarskog stanja u državi uz

¹⁴ Stipanović, *Koncepcija i strategija razvoja u turizmu - Sustav i poslovna politika*, 88.

poveću razinu konkurencije na turističkom tržištu. Sociološko okruženje ima najveću ocjenu i predstavlja najutjecajniji faktor uspješnosti Grada Siska. Tehnološko okruženje istodobno predstavlja priliku i prijetnju. Prijetnja se odnosi na manjak tehnološkog implementiranja u usporedbi s dijelom konkurencije. S druge strane, prilika se postavlja u vidu praćenja trendova koji su nužni zbog uspostavljanja komunikacije sa sadašnjim i svim budućim turistima.

4. Sportski sustav grada Siska

Značajna uloga sporta u gradu Sisku očituje se kroz bogatu sportsku tradiciju koja traje od druge polovice 19. stoljeća kada se stvorila baza za bavljenje raznim sportovima. Streljaštvo se izdvaja kao sport koji je obilježilo početke razvoja sportskog Siska, s osnivanjem prvog sportskog streljačkog društva 1845. godine na prostoru tadašnjeg Vojnog Siska. Već 1860. godine društvo je izgradilo svoju streljanu, koja je postala prvi sportski objekt u gradu Sisku.¹⁵ Kroz organizaciju različitih biciklističkih ruta i utrka, aktivno se promicao i biciklizam u Sisku. Početkom 20. stoljeća u Sisku se osniva mačevalačka škola, šahovski klub, gradi prva sportska dvorana u centru grada te se osniva već spomenuti prvi hrvatski nogometni klub „Segesta“. Kroz drugu polovicu 20. stoljeća, period nakon Drugog svjetskog rata, obilježen je masovnim sudjelovanjem ljudi u sportu, što ujedno označava sport dostupnim u svim društvenim slojevima. Tada je u Sisku sport postigao veliku važnost u vrtićima, školama i na radnim mjestima, a intenzivno su se počeli osnivati sportski klubovi od kojih neki djeluju i danas. U promicanju sporta, ključnu ulogu su imale tvornice koje su osnivale sportske klubove, poticale zaposlenike na rekreaciju, organizirale sportske igre te gradile sportsku infrastrukturu.

Danas su sportske aktivnosti najpopularniji oblik popunjavanja slobodnog vremena u gradu Sisku, a u sport se mogu uključiti svi, od djece predškolske dobi do umirovljenika. Gradske vlasti nastoje poticati sportske aktivnosti kroz kontinuirano ulaganje u sportsku infrastrukturu koja se kroz godine dodatno razvija i modernizira. Time sport postaje ključna vrijednost koja osigurava da se tradicija bavljenja sportom nastavi i u budućnosti, osnažujući ulogu sporta kao sastavnog dijela urbanog identiteta grada Siska.

Sportski sustav grada Siska organiziran je kroz tri različite, ali međusobno zavisne razine:¹⁶

1. Grad Sisak,
2. Program Javnih potreba u sportu,
3. Sportski klubovi.

Temeljem strateških dokumenata i zakonskih propisa Republike Hrvatske s jedne strane te programima i planovima projekata za razvoja sporta grada Siska s druge strane, Grad stvara preduvjete za bavljenje sportom te promiče zdrav način života među građanima. Program javnih potreba u sportu definira Gradsko vijeće Grada Siska koji se temelji na aktivnostima, programima i projektima od značaja za Grad Sisak, kao i za njegovu promociju na različitim

¹⁵ ŠSK HVIDR-a Sisak, dostupno na: <https://sskhvidrastreljastvo.wixsite.com/streljastvo-sisak>

¹⁶ Sisak.hr, dostupno na: <https://sisak.hr/vazni-dokumenti-i-odluke-2-2-3/>

razinama. Prema Programu za 2024. godinu, stvaraju se uvjeti zadovoljavanja potreba u sljedećim aktivnostima:¹⁷

- provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata (školski sport),
- sportska priprema, treninzi i natjecanje sportaša,
- sportska rekreacija građana,
- sportske aktivnosti osoba s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom,
- sportske aktivnosti stradalnika i sudionika Domovinskog rata,
- stručni rad i sportska dostignuća,
- organiziranje tradicionalnih i prigodnih sportskih događaja,
- obilježavanje značajnih datuma i sportskih programa,
- funkcioniranje Zajednice sportskih udruga grada Siska,
- plaće stručnog i administrativno tehničkog osoblja,
- troškovi materijalnog poslovanja sportskih centara,
- najam sportskih objekata,
- izgradnja sportskih objekata.

Ostvarivanjem navedenih ciljeva, omogućit će se da sportska djelatnost koja pridonosi zdravom životu građana, odgoju, obrazovanju i gospodarskom uspjehu, postigne dodatnu kvalitetu i razvoj vrhunskog sporta. Također, na taj bi se način održala dobro postojeća razina aktivnosti u sportu i sportske rekreacije građana svih dobi. Za ostvarivanje javnih potreba u sportu, financijska sredstva se osiguravaju u Proračunu Grada Siska, ali i putem gradskog Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu, sport, branitelje i civilno društvo koji ujedno i raspodjeljuje sredstva sukladno Planu raspodjele sredstava za programe javnih potreba u sportu Grada Siska u 2024. godini po aktivnostima i korisnicima te Odluci o izvršavanju Proračuna Grada Siska u 2024. godini.

Sportski programi se organiziraju i provode uz pomoć gradske ustanove Športsko-rekreacijski centar Sisak, Zajednice sportskih udruga grada Siska te sportskih klubova koji su u suradnji s nacionalnim sportskim savezima pojedinih sportova te Gradom Siskom. U nastavku rada su kroz potpoglavlja opisane gradske sportske organizacije.

¹⁷ Program javnih potreba u sportu Grada Siska u 2024. godini, dostupno na: <https://sisak.hr/wp-content/uploads/2023/12/8.-i-Prijedlog-programa-javnih-potreba-u-sportu-Grada-Siska-u-2024.-godini-1.pdf>

4.1. Športsko-rekreacijski centar Sisak

Športsko-rekreacijski centar Sisak, skraćeno ŠRC Sisak, je ustanova koju je 29. prosinca 1995. godine, osnovao grad Sisak s ciljem osnivanja kvalitetnih uvjeta potrebnih za bavljenje sportom svim sportašima i građanima grada Siska. Financijska sredstva za poslovanje ostvaruju se iz gradskog proračuna, prihoda koje centar ostvaruje kroz svoje aktivnosti, kao i iz drugih izvora prema važećim zakonima. Centar nastoji obavljati svoju djelatnost pod vodstvom jednog sustava kao jedinstvena ustrojbeno cjelina zbog dosljednosti u radu, financiranju, upravljanju resursima te zbog kvalitete usluge koje pružaju. U sklopu ŠRC Sisak nalazi se nekoliko sportskih objekata koji predstavljaju veliku važnost kada se govori o sportskoj infrastrukturi grada Siska, a to su: Gradski bazen Sisak, otvoreni kompleks bazena u Capragu, Ledena dvorana Zibel, Kupalište Zibel, Gradski stadion Sisak, Sportska dvorana Zeleni brijeg, Stadion Metalac te višenamjensko sportsko igralište kod Društvenog doma "Eugen Kvaternik" u Naselju. Sa programima i navedenim objektima koji će u daljnjem nastavku rada biti detaljnije objašnjeni, ŠRC Sisak nastoji zadovoljiti sve kineziološke i zdravstveno-higijenske standarde, kao i ostvariti socijalno dobro i uslugu stanovnicima Siska, ali i šire.¹⁸

Športsko-rekreacijski centar Sisak pokriva različita područja, uključujući edukaciju, sportsku rekreaciju, sport i školski sport, kineziterapiju i druge aktivnosti. Poseban značaj u razvoju Centra ima titula "Europski grad sporta 2019.", koje su u Bruxellesu preuzeli predstavnici Grada Siska, Zajednice sportskih udruga i ŠRC-a. Predsjednik Udruženja ACES Europe Gian Francesco Lupattelli, čestitao je gradu Sisku na osvojenom naslovu i istaknuo kako je Sisak zaista dobar primjer ponude sporta za sve dobne skupine i da pruža osnove za pokretanje svijesti o važnosti zdravlja, integracije, obrazovanja i poštovanja koji su ujedno glavni ciljevi Udruženja ACES Europe. Centar kontinuirano ulaže u izgradnju, investicijsko održavanje i unapređenje sportske infrastrukture. U posljednjih nekoliko godina izgrađene su Ledena dvorana Zibel i Sportska dvorana Zeleni brijeg, dok su svlačionice NK Metalac modernizirane. Isto tako, radovi na Gradskom stadionu vezani za postavljanje tartan staze nedavno su završeni, a na otvorenom kompleksu bazena u Capragu postavljeni su tobogani i slični sadržaji za ugodniji i zabavniji boravak posjetitelja. Kupalište Zibel također služi kao mjesto na kojem mnoge sisačke udruge provode svoje programe.¹⁹

¹⁸ ŠRC Sisak, dostupno na: <https://src-sisak.hr/>

¹⁹ ACES Europe, dostupno na: <https://aceseurope.eu/european-cities-of-sport/>

ŠRC Sisak se sve više nastoji usmjeriti na modernizaciju informatičkog sustava, marketing, kineziološkog odjela te organizaciju međunarodnih manifestacija poput turnira i priprema za sportaše kako bi osigurao doprinos sportskoj turističkoj ponudi i sportskom ugledu grada Siska.

4.2. Zajednica sportskih udruga grada Siska

Na slici 8, prikazan je logo Zajednice sportskih udruga grada Siska, skraćeno ZSUGS, koja se definira kao neovisna i neprofitna udruga građana koju su osnovale sportske udruge i klubovi s područja grada Siska. Motiv osnivanja vezan je uz zajedničke interese vezanih za sportske potencijale za provođenje sportskih aktivnosti sa ciljem promocije sporta i tjelesne aktivnosti. Zajednica koordinira aktivnosti svojih članova, promovira i podržava sport u skladu s Nacionalnim programom sporta, s posebnim naglaskom na sport za djecu, mladež i osobe s invaliditetom. Također, objedinjuje i usklađuje sportske programe te predlaže ranije spomenuti Program javnih potreba u sportu i sudjeluje u njegovoj realizaciji.²⁰

Slika 8. Logo Zajednice sportskih udruga grada Siska

Izvor: Zajednica sportskih udruga grada Siska, dostupno na: <https://zsugs.hr/>

4.3. Sportski klubovi

Najširi aspekt za bavljenjem sportom i sportskim aktivnostima Siščana, predstavljaju sportski klubovi. Sportski klubovi nastoje provoditi raznolike sportske programe s ciljem razvoja sporta i sportskog duha među građanima grada Siska. Svi klubovi su udruženi u ranije spomenutu Zajednicu sportskih udruga grada Siska koja nastoji financijski pomoći prilikom provedbe

²⁰ Zajednica sportskih udruga grada Siska, dostupno na: <https://zsugs.hr/>

sportskih programa. U Sisku trenutno djeluje 70 sportskih klubova, od kojih se 50 natječe redovito u službenim natjecanjima sportskih saveza, u različitim državnim razinama, u preko 30 različitih sportova. Prema podacima iz 2022. godine, sisački sportski klubovi broje oko 8 000 članova.²¹

Natjecateljske sportske klubove u gradu Sisku, s obzirom na kineziološke opise sporta, dijele se na:

1. Ekipni sportovi:

Kao najpopularniji sport diljem svijeta, ističe se nogomet pa tako i u Sisku broji najviše klubova i članova. Tablica 7 prikazuje nazive 12 nogometnih klubova koji trenutno djeluju u gradu Sisku te se natječu na različitim razinama natjecanja u organizaciji Hrvatskog nogometnog saveza.

Tablica 7. Nogometni klubovi u Sisku

	NAZIV KLUBA
1.	HNK „Segesta“ Sisak
2.	NK „Metalac“ Sisak
3.	ŠNK „Frankopan“ Galdovo
4.	NK „BSK“ Budaševo
5.	NK „TŠK 1932“ Topolovac
6.	NK „Zeleni brijeg“
7.	NK „Hajduk“ Sela
8.	NK „ASK“ Staro Pračno
9.	NK „Mladost“ Greda
10.	NK „Posavina“ Preloščica
11.	ŠNK „Zrinski“ Odra
12.	MNK „Siscia“ Sisak

Izvor: Hrvatski nogometni savez, dostupno na: <https://nssmz.hr/klubovi/>

Na prvom mjestu u tablici ističe se Hrvatski nogometni klub „Segesta“ Sisak kao najstariji nogometni klub u Republici Hrvatskoj i jedini koji djeluje do danas s neprekinutom tradicijom. Danas klub broji 10 natjecateljskih kategorija, od najmlađih pa sve do veterana.

Uz nogomet, ne zaostaju ni klubovi drugih ekipnih sportova poput odbojke, sjedeće odbojke, rukometa, košarke, vaterpola, hokeja na ledu, ragbija i baseball-a. U tablici 8, navedeno je 10 klubova koji godinama ostvaruju rezultate, održavajući tradicije i okupljajući velik broj članova.

Tablica 8. Sportski klubovi ekipnih sportova u Sisku

	NAZIV KLUBA
1.	Odbojkaški klub „Sisak“
2.	Rukometni klub „Sisak“

²¹ ZSUGS.hr, dostupno na: <https://zsugs.hr/klubovi/>

3.	Ženski rukometni klub „Sisak“
4.	Košarkaški klub „Siscia“
5.	Vaterpolo klub „Siscia“ Sisak
6.	Klub hokeja na ledu „Sisak“
7.	Ragbi klub „Sisak“
8.	Baseball klub „Sisak Storks“
9.	Odbojkaški klub „Quirin“ Sisak
10.	Klub sjedeće odbojke „Sisak“

Izvor: ZSUGS, dostupno na: <https://zsugs.hr/klubovi/>

2. Pojedinačni sportovi:

Pojedinačni sportovi u Sisku, također imaju bogatu tradiciju i važnu ulogu u sportskom životu grada. Neki od sportova ističu se plivanje koje je izuzetno popularno u Sisku, atletika, hrvanje, gimnastika, karate te kuglanje. U tablici 9, nabrojano je preostalih 28 klubova koji sudjeluju u redovitim natjecanjima sportskih saveza po cijeloj Hrvatskoj.

Tablica 9. Sportski klubovi pojedinačnih sportova u Sisku

	NAZIV KLUBA
1.	Plivački klub „Sisak JANAF“
2.	Hrvački športski klub „Sisak“
3.	Športski gimnastički klub „Sokol“
4.	Šahovsko društvo „Sisak“
5.	Karate klub „Sisak“
6.	Karate klub „Tigar“
7.	Karate klub „Croatia“
8.	Klub sinkroniziranog plivanja „Sisak“
9.	Kuglački klub „Siscia“
10.	Kuglački klub „Jedinstvo“
11.	Kuglački klub „Zanatlija“
12.	Športski atletski klub „Sisak“
13.	Stolnoteniski klub „Sisak“
14.	Streljački klub „HVIDR-A Sisak“
15.	Ronilački klub „Sisak“
16.	Streličarski klub „Siscia“
17.	Streličarski klub „Sisak“
18.	Športsko plesni klub „Top-step“
19.	Kajak kanu klub „Odra“
20.	Športska ribolovna udruga „Smud“
21.	Kendo klub „Sisak“
22.	Kickboxing klub „Croatia“
23.	Kickboxing klub „Sisak“
24.	Kickboxing klub „Dragon & Sokol“
25.	Aikido klub „Bokuseki“ Sisak
26.	Badminton klub „Zvrk Sisak“
27.	Karate klub „Kondura“
28.	Biciklistički klub „Roda“

Izvor: ZSUGS, dostupno na: <https://zsugs.hr/klubovi/>

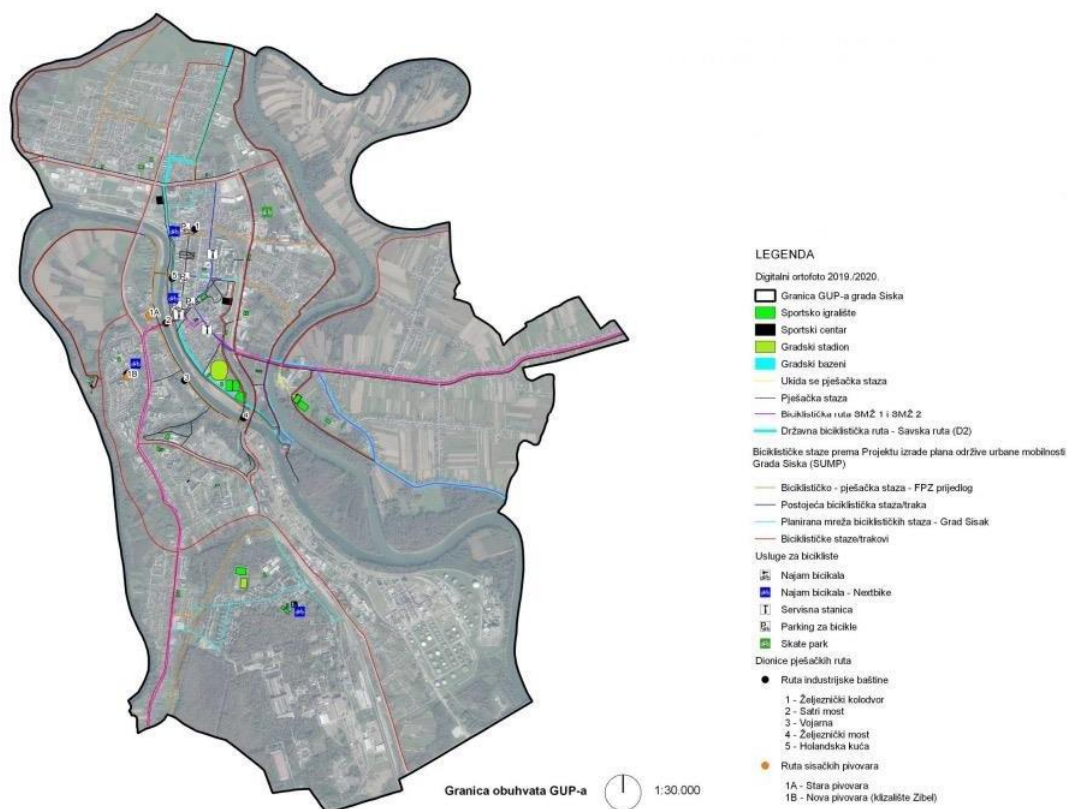
5. Sportska infrastruktura grada Siska

Sportska infrastruktura podrazumijeva fizičke objekte, elemente i resurse koji su neophodni za održavanje raznih sportskih aktivnosti te se definira kao ključan čimbenik za razvoj sporta, neovisno radi li se o rekreativnoj ili profesionalnoj sportskoj razini. Prema Zakonu o sportu, sportska infrastruktura može biti javna ili privatna. Govoreći o javnima, odnosno onima u vlasništvu Republike Hrvatske ili u vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave, u tim slučajevima služe za izvođenje javnih potreba u sportu. S druge strane, oni u privatnom vlasništvu su uglavnom usmjereni na ostvarenje profita poput privatnih teretana ili fitness centara. Redovno održavanje sportske infrastrukture smatra se prijeko potrebno zbog sigurnosti i dugotrajnosti istih te uključuje čišćenja, popravke, tehničku točnost i modernizaciju posebice na terenima, svlačionicama, opremi te instalacijama poput rasvjeta i ventilacija. Financiranje sportske infrastrukture dolazi iz različitih izvora kao što su javni izvori, privatni izvori koji zahtijevaju ulaganja privatnih poduzeća, sponzori koji u zamjenu za uloženo obično osiguraju reklamni prostor i druge pogodnosti te članarine koje se prikupljaju od korisnika poput sportskih klubova ili drugih organizacija.²²

Na temelju gospodarskog razvoja grada, sportskog razvoja i uspjeha Sisačkih sportaša, izgrađeni su brojni sportski objekti koji doprinose razvoju sporta i sportskih klubova na području grada. Kroz kartografski prikaz sportske infrastrukture grada Siska na slici 9, vidljivo je da Sisak nudi raznovrsnu sportsku infrastrukturu koja uključuje sportska igrališta, sportske objekte, pješačke i biciklističke staze te popratne sadržaje kao što su stanice za najam bicikala, servisne stanice, parking za bicikle i skate-park koje građani koriste za razne sportsko-rekreacijske aktivnosti. Od sportskih igrališta ističu se nogometni tereni i betonirana igrališta u sklopu škola, a od sportskih objekata ističu se sportska dvorana Zeleni brijeg, Gradski bazen Sisak, Gradski stadion Sisak, ledena dvorana Zibel te kompleks otvorenih bazena Caprag. Najzastupljeniji oblik odnosi se na biciklističke staze sa dužinom od 29 km, dok je unutar 120 km prometne infrastrukture zastupljeno otprilike 18 km pješačkih staza. Upravo zbog bogate kulturne baštine, razvijene su tematske pješčane rute pod nazivom *Ruta industrijske baštine* i *Ruta sisačkih pivovara*. Isto tako, na području grada prisutne su dvije županijske cikloturističke rute, *SMŽ 01* i *SMŽ 02*, jedna nacionalna cikloturistička ruta s nazivom *Ruta Sava* te jedna lokalna ruta *Ruta Obalama rijeke Kupe*.²³

²² Zakon.hr, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>

²³ Sisak.hr, dostupno na: <https://sisak.hr/wp-content/uploads/2023/10/SZUO-Grada-Siska.pdf>

Slika 9. Kartografski prikaz sportske infrastrukture grada Siska

Izvor: Sisak.hr, dostupno na: <https://sisak.hr/>

Sportska infrastruktura grada Siska može se podijeliti na sportske objekte u javnom i privatnom vlasništvu te su u nastavku, kroz potpoglavlja, objašnjeni.

5.1. Sportski objekti u javnom vlasništvu

Govoreći o sportskim objektima u javnom vlasništvu, odnosno u vlasništvu grada Siska, njima upravlja gradska ustanova Športsko-rekreacijski centar Sisak koji omogućuje besplatno korištenje sportske infrastrukture svim sportskim klubovima i članovima Zajednice sportskih udruga grada Siska. Grad Sisak svake godine ugosti mnoge sportske klubove, događaje, turnire i različite sportske manifestacije, pri čemu je značajan broj tih događanja međunarodnog značaja. Programe sportskih aktivnosti i događaja organizirani su od strane sportskih udruga s uskom suradnjom s gradom Siskom, Športsko-rekreacijskim centrom Sisak, Zajednicom sportskih udruga grada Siska i Turističkom zajednicom grada Siska. Sportski klubovi različitih sportova, u suradnji s nacionalnim sportskim savezima kreiraju godišnje kalendare natjecanja te određuju termine za održavanje turnira i manifestacija. Grad Sisak, zajedno sa Zajednicom sportskih udruga i ŠRC-om Sisak, osigurava financijska sredstva, sportsku infrastrukturu i objekte potrebne za realizaciju turnira i manifestacija. Turistička zajednica grada Siska pomaže kroz marketinšku i logističku potporu organizatorima, kojima se omogućuje korištenje

kompletne gradske infrastrukture, uključujući usluge gradskih tvrtki, ustanova, stručnjaka i ostalog osoblja. U daljnjem nastavku, u tablici 10, navedeni su sportsko-rekreacijski objekti koji su u vlasništvu grada Siska te su za svaki objekt označene kategorije u kojima pruža usluge. Kategorije su podijeljene na različite razine, od vrhunske do rekreativne. Vrhunska razina pokazuje ima li objekt uvjete za vrhunske sportske aktivnosti, dok se nacionalna razina odnosi na to omogućuje li objekt aktivnosti na nacionalnoj razini koja zahtjeva dobru opremljenost i sposobnost održavanja sportskih natjecanja na ovoj razini. Zatim, školska razina prikazuje podržava li objekt školske sportske aktivnosti te opća i rekreativna razina koja se odnosi na podržavanje opće sportske aktivnosti dostupne za širu javnost.

Tablica 10. Sportsko-rekreacijski objekti u vlasništvu grada Siska

	NAZIV OBJEKTA	VRHUNSKA RAZINA	NACIONALNA RAZINA	ŠKOLSKA RAZINA	OPĆA, REKREATIVNA RAZINA
1.	Sportska dvorana „Zeleni brijeg“	x	x	x	x
2.	Gradski bazen „Sisak“	x	x	x	x
3.	Ledena dvorana „Zibel“	x	x	x	x
4.	Gradski stadion „Sisak“		x	x	x
5.	Otvoreni bazeni „Caprag“		x		x
6.	Kupalište Zibel				x
7.	Baseball stadion „The Nest“		x		
8.	Sportska dvorana „Brezovica“		x	x	x
9.	Rekreacijski centar „Ciglarska graba“				x
10.	Skate park „Ciglarska graba“		x		x
11.	Školske sportske dvorane i igrališta			x	x
12.	Streličarski centar „ORA“		x		x
13.	Dom kajakaša		x		x
14.	Odmaralište Zaostrog			x	x
15.	Sportsko igralište „Naselje“				x
16.	Aerodrom „Šašina greda“		x		x
17.	Nogometno igralište „Preloščica“				x
18.	Nogometni stadion „Topolovac“				x
19.	Nogometni stadion „Odra“				x
20.	Nogometni stadion „Budaševo“				x
21.	Nogometni stadion „Galdovo“				x
22.	Nogometno igralište „Staro Pračno“				x

23.	Nogometno igralište „Greda“				X
24.	Nogometno igralište „Sela“				X
25.	Sportska dvorana „Caprag“				

Izvor: izrada autora

Prema tablici, od nabrojanih 25 objekata, samo nekoliko njih nudi mogućnost za ostvarivanje aktivnosti na vrhunskoj razini, a to su Sportska dvorana Zeleni brijeg, Ledena dvorana Zibel te Gradski bazen Sisak. Analizirajući stupac nacionalne razine, vidljivo je da većina objekata omogućuje sportske aktivnosti i natjecanja na nacionalnoj razini, što označava sportske objekte dovoljno opremljenim i infrastrukturno prilagođenima za sportske događaje od državnog značaja. Nadalje, sedam objekata omogućuju provođenje aktivnosti vezanih za školske sportove, što ukazuje na jaku povezanost grada Siska s obrazovnim ustanovama i njihovu podršku razvoju sporta među djecom i mladima. Posljednja kategorija, opće i rekreativne razine, označena je za uglavnom svaki objekt u tablici, što bi značilo da su svi navedeni objekti prilagođeni i namijenjeni široj javnosti te da služe za rekreaciju građana svih uzrasta. Jedini objekt koji nema oznaku niti jedna razine je Sportska dvorana „Caprag“, koja trenutno nije u funkciji zbog rekonstrukcije.

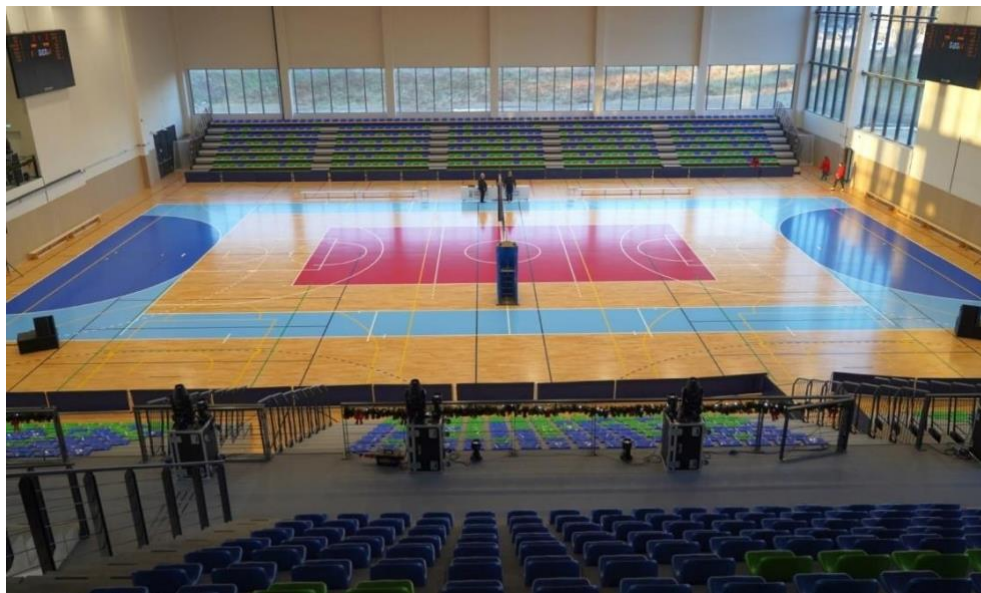
U nastavku, detaljno su opisani najznačajniji sportski objekti za grad Sisak, a to su Sportska dvorana Zeleni brijeg, Gradski bazen Sisak, Ledena dvorana Zibel, Gradski stadion Sisak te kompleks otvorenih bazena u Capragu.

5.1.1. Sportska dvorana Zeleni brijeg

Sportska dvorana Zeleni brijeg ističe se kao najnoviji sportski objekt u gradu Sisku. Izrada projektne dokumentacije započela je u rujnu 2019. godine, a u srpnju 2020. godine krenula je izgradnja. Ukupan trošak izgradnje i opremanja procjenjuje se da iznosi 6.165.000,00 €. Dvorana je svečano otvorena 18. prosinca 2021. godine nakon čega je odigrana prva utakmica i to iz muške odbojke. Pri završetku izgradnje, dodijeljena joj je nagrada od strane Hrvatske komore inženjera građevinarstva pod nazivom *Kolos projekt krovne konstrukcije*.

Površina dvorane iznosi 4.724,33 m² te je funkcionalno podijeljena na veliku i malu dvoranu te ima 8 svlačionica, komentatorsku sobu, ambulantu te prostor ugostiteljskog objekta „Veduta“. Velika dvorana, prikazana na slici 10, predviđena je za održavanje treninga i natjecanja u odbojci, rukometu, košarci, malom nogometu, badmintonu te sjedećoj odbojci. Isto tako, velika dvorana ima mogućnost podjele prostora na dva jednaka dijela pomoću vertikalnog zastora zbog mogućnosti održavanja više sportskih aktivnosti istovremeno bez ometanja. U

velikoj dvorani nalaze se fiksne i pomoćne tribine, na sjevernoj i južnoj strani, što čine gledalište s ukupno 1.500 sjedećih mjesta.

Slika 10. Velika dvorana

Izvor: ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/>

U maloj dvorani se nalazi visoka stijena za penjanje, ali je također predviđena za održavanje treninga i natjecanja u stolnom tenisu i u borilačkim sportovima poput hrvanja i karatea. Na slici 11, prikazan je objekt sportske dvorane na kojoj je vidljiva monumentalna kompozicija na vanjskim zidovima. Djelo je dizajnirao poznati hrvatski umjetnik, Slaven Kosanović, poznatiji pod umjetničkim imenom Lunar.²⁴

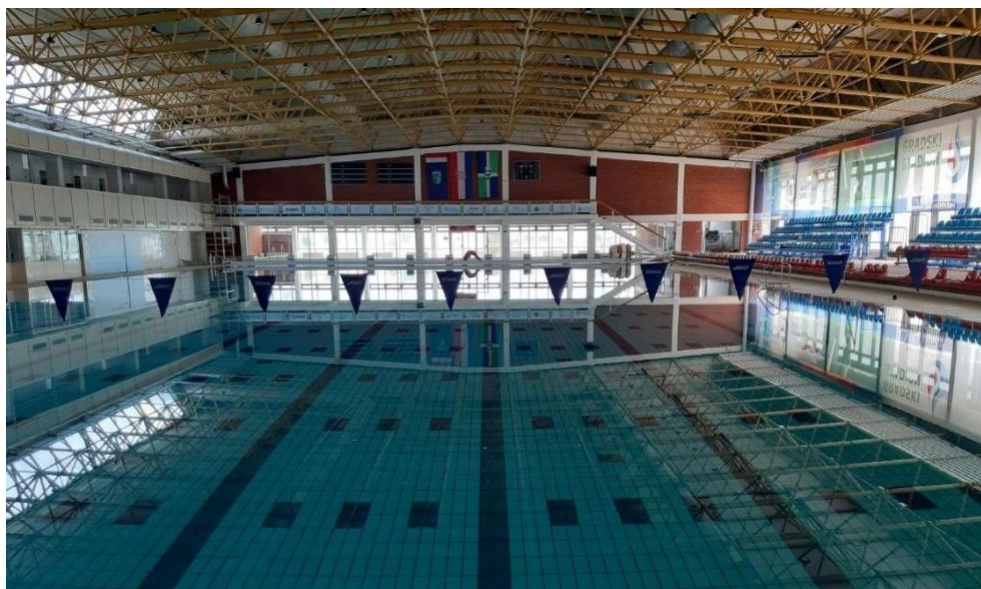
Slika 11. Sportska dvorana Zeleni brijeg

Izvor: izrada autora

²⁴ ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/centri/sportska-dvorana-zeleni-brijeg/>

5.1.2. Gradski bazen Sisak

Gradski bazen Sisak djeluje još od 1991. godine, a ujedno je i središnji objekt uprave ŠRC-a Sisak. Kompleks gradskog bazena sastoji se od zatvorenog olimpijskog bazena s tribinama za 500 gledatelja, prikazano na slici 12, bazena za neplivače dimenzija 25x12 m, manje sportske dvorane, saune, kuglane, teretane, streljane te ugostiteljskog objekta pod nazivom „Pool bar“. Primarne aktivnosti koje se provode vezane su za plivanje, sinkronizirano plivanje, ronjenje, vaterpolo, hokej pod vodom te sportsku rekreaciju. Objekt je opremljen naprednim materijalno-tehničkim sredstvima kao što su semafor, dodirne ploče i druga elektronika potrebna za izvedbu sportskih vodenih aktivnosti te stručno osoblje koje omogućuje održavanje raznih aktivnosti u edukaciji, sportu i sportskoj rekreaciji. Osim toga, objekt je prilagođen za osobe s invaliditetom i posebnim potrebama te podržava održavanje sportskih natjecanja na najvišim razinama, uključujući državna i međunarodna natjecanja u plivanju, vaterpolu, ronjenju, podvodnom hokeju i sinkroniziranom plivanju. Tijekom 2019. godine, na gradskom bazenu su izvršeni brojni zahvati, poput ugradnje novih staklenih stjenki, postavljanja elektroormara i vaterpolskog semafora, nabavke novih sredstava i strojeva za profesionalno čišćenje, uključujući automatski čistač za dno bazena. Također, mala sportska dvorana je opremljena novim strunjačama za borilačke sportove, dotrajala rasvjeta je zamijenjena, a mnogi drugi potrebni radovi su dovršeni.²⁵

Slika 12. Gradski bazen Sisak

Izvor: ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/>

²⁵ ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/centri/gradski-bazen-sisak/>

5.1.3. Ledena dvorana Zibel

Od 1971. godine, kada je u Sisku otvoreno prvo klizalište u poznatom sisačkom naselju Zibel, započeo je razvoj kvalitetnog bavljenja hokejom, po kojem je grad postao prepoznatljiv. Kasnije 2017. godine, grad Sisak je započeo rekonstrukciju starog otvorenog klizališta kako bi ga pretvorio u moderan zatvoreni sportsko-rekreacijski objekt čime se nastavila bogata tradicija hokeja u Sisku, dok se ujedno otvara prostor za nove sportove poput umjetničkog klizanja, brzog klizanja i curling-a. Otvaranjem Ledene dvorane, 2018. godine, omogućilo se sportašima, građanima i gostima produženu sezonu klizanja, a također stvorili su se uvjeti za organizaciju velikih međunarodnih natjecanja u sportovima na ledu. Također, Sisak je na taj način značajno unaprijedio svoju sportsku infrastrukturu te postao jedan od rijetkih gradova na području bivše Jugoslavije s vlastitim klizalištem.

Ledena dvorana sadrži zatvorenu dvoranu ledene površine s gledalištem za 2.500 ljudi te je prikazana na slici 13. Također, sadržaj upotpunjuju plesne dvorane, dvorane za stolni tenis te ugostiteljski objekt „Klizalište Zibel“. Dvorana se od rujna do svibnja koristi za sportske aktivnosti na ledu, a u preostalim mjesecima, koristi se za druge sportske aktivnosti te za organizaciju glazbenih i kulturnih događaja, čime se maksimalno iskorištava njezin potencijal tijekom cijele godine. Osim sportskih programa koja uključuju programe sportskih klubova i natjecanja, održava se škola klizanja, sportska rekreacija za građanstvo, disko na ledu te noćno klizanje. Do sada, u Ledenoj dvorani su se održavala međunarodna natjecanja u hokeju, klizanju te brzom klizanju. Među istaknutim događajima je i *Zlatna pirueta Zagreba*, poznato klizačko natjecanje, koje se po drugi put održalo u Sisku 2022. godine, čime se dodatno potvrdila važnost grada u organizaciji značajnih sportskih događaja.

Ledena dvorana „Zibel“ oslovljava se kao dom prvaka Hrvatske u hokeju na ledu. Kroz godine, Sisak je bio domaćin brojnih značajnih hokejaških natjecanja, a osvajanje naslova prvaka Hrvatske potvrđuje predanost i kvalitetu igrača i stručnog tima Kluba. Taj uspjeh nije samo sportsko postignuće već i simbol dugogodišnje tradicije hokeja na ledu u gradu te napretka sportske infrastrukture koja podržava razvoj zimskih sportova u regiji.²⁶

²⁶ ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/centri/ledena-dvorana-zibel/>

Slika 13. Ledena dvorana Zibel

Izvor: Gradit.hr, dostupno na: <https://www.gradit.hr/portfolio/ledena-dvorana-zibel/>

5.1.4. Gradski stadion Sisak

Još jedan od glavnih sportskih objekata grada Siska, ističe se Gradski stadion, koji predstavlja središte različitih sportskih aktivnosti, s naglaskom na nogomet. Stadion se koristi za utakmice lokalnih nogometnih klubova, prvenstveno HNK Segesta, kao i za treninge i razna sportska događanja. Stadion je domaćin redovitih lokalnih i regionalnih natjecanja, a povremeno i većih sportskih manifestacija, uključujući natjecanja na državnoj razini.

Slika 14, snimljena iz zraka, prikazuje sadržaj koji Gradski stadion obuhvaća. To su glavno nogometno igralište s atletskom stazom i pripadajućim tribinama sa 20.000 sjedećih mjesta, dva pomoćna velika nogometna igrališta od kojih je jedan od umjetne trave s pripadajućim tribinama, malonogometni teren od umjetne trave te teniski teren. U prizemlju centralnog objekta, uz glavno igralište, nalaze se razne prostorije za sastanke i svlačionice s tuševima, a na prvom katu smješteni su uredi koje koristi uprava HNK Segeste i Atletskog kluba Sisak. Također, u sklopu ugostiteljskog objekta nalazi se i ugostiteljski objekt „Stara Dama“.

Stadion je prošao kroz niz modernizacija, ali ga je potrebno dodatno urediti. Stoga, 2023. godine uređenje je započelo promjenom stolarije i postavljanjem nove umjetne trave, a zatim postavljanjem tartan staze, koja omogućava bolje uvjete za atletiku te poboljšanje drugih tehničkih uvjeta.²⁷

²⁷ ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/centri/gradski-stadion/>

Slika 14. Gradski stadion Sisak iz ptičje perspektive

Izvor: TravelCroatiaLive.hr, dostupno na: <https://travelcroatia.live/listing/gradski-stadion-u-sisku/>

5.1.5. Otvoreni bazeni Caprag

Kompleks otvorenih bazena u Capragu, ključan su sportsko-rekreativni objekat grada, posebno tijekom ljetnih mjeseci. Ovi bazeni imaju dugogodišnju tradiciju i omiljeno su mjesto za kupanje, plivanje, vaterpolo i opuštanje građana, ali i posjetitelja iz šire okolice. Na današnjoj lokaciji otvorenih bazena u Capragu, 1960. godine otvoren je prvi olimpijski bazen u gradu Sisku, velikog značaja. Kasnije, 2016. godine, započela je rekonstrukcija dotrajalog sportskog objekta koji do tada 10 godina nije bio u funkciji. Godinu kasnije, svečano je otvoren obnovljeni kompleks otvorenih bazena u Capragu.²⁸

Slika 15 prikazuje kompleks, koji se sastoji od nekoliko bazena, uključujući olimpijski bazen namijenjen za plivanje, ronjenje i vaterpolo te dva manja bazena s grijanom vodom koji su prilagođeni za rekreativne aktivnosti i zabavu, ponajviše prilagođene djeci te sadrži pripadajuće svlačionice i sanitarni čvorovi. Bazen je okružen zelenim površinama i prostorom za sunčanje, što ga čini privlačnim mjestom za obitelji i mlade. U kompleks su uključena i dva terena za odbojku na pijesku što posjetiteljima omogućava zabavu i rekreaciju izvan bazena. Za djecu je posebno osmišljeno igralište u obliku broda, koje je postavljeno na sigurnu tartan podlogu koja osigurava dodatnu zaštitu. Atrakcija za sve generacije je i veliki vodeni tobogan s tri pruge, koji pruža dodatnu zabavu i osvježanje tijekom vrućih ljetnih dana. Kao i do sada, i uz ovaj sportski objekt je uključen ugostiteljski objekt s raznom ponudom hrane i pića.

²⁸ ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/centri/bazen-caprag/>

Na bazenima u Capragu, od lipnja do rujna, u jutarnjim i večernjim satima održavaju se redoviti treninzi sportskih klubova koji se bave različitim vodenim sportovima. Tijekom dana, bazen je otvoren za građanstvo, pa mnogi Sišćani i njihovi posjetitelji koriste ovu priliku da ovdje provode vruće ljetne dane, uživajući u rekreaciji i osvježanju. Bazen je često domaćin lokalnih i regionalnih natjecanja, a posjetitelji uživaju u organiziranim turnirima i ljetnim sportskim događajima.

Osim redovnih sportskih aktivnosti, bazeni Caprag često služe kao mjesto za razne kulturne i zabavne manifestacije, uključujući koncerte i tematske večeri poput Pjena partyja, plesnih večeri te različitih nagradnih igara za posjetitelje. Također, postoji i mogućnost organiziranja privatnih zabava ili događaja, što dodatno obogaćuje ponudu objekta.

Slika 15. Otvoreni bazeni Caprag

Izvor: ŠRC-Sisak.hr, dostupno na: <https://src-sisak.hr/>

5.2. Sportski objekti u privatnom vlasništvu

Govoreći o objektima u privatnom vlasništvu, ističu se Teniski tereni „Silax“, Sportsko rekreacijski centar „Grif“ te plesna i pilates dvorana u Sisku.

Teniski tereni „Silax“ broje 4 teniska terena koja se koriste za natjecateljsko i rekreativno igranje tenisa. Ovi tereni nude kvalitetnu podlogu i dobre uvjete za treniranje i održavanje turnira koji doprinose razvoju i promicanju sporta u gradu Sisku. Teniski klubovi i škole tenisa redovito organiziraju treninge za sve uzraste, a tereni su dostupni i za rekreativce. Uz tenisku ponudu, Silax posjeduje dva natkrivena terena za mali nogomet na umjetnoj travi, koji se nalaze odmah uz prije spomenute teniske terene.²⁹

²⁹ Silax.hr, dostupno na: <http://www.silax.hr>

Nadalje, Sportsko-rekreacijski centar „Grif“ djeluje od srpnja 1995. godine. Sastoji se od dva teniska terena te kafića s terasom koja pruža pogled na terene, prikazana na slici 16. Danas, Centar broji više od dvjestotinjak stalnih rekreativaca, a pruža i mogućnost škole tenisa za sve dobne skupine, kako u grupi tako i individualno. Isto tako, već dugi niz godina organizira teniske turnire na kojima sudjeluju tenisači iz cijele županije i iz grada Zagreba pa godišnje broji preko 10 teniskih turnira.³⁰

Slika 16. Sportsko-rekreacijski centar Grif

Izvor: SRC Grif, dostupno na: <https://src-grif.hr/>

Privatna plesna i pilates dvorana u Sisku pruža prostor za tjelesnu aktivnost i rekreaciju te je vrlo popularna među građanima koji žele održavati kondiciju i zdravlje kroz ove discipline. Za plesne potrebe, ove dvorane koriste članovi Športskog plesnog kluba „Top Step“ koji djeluje od travnja 2003. godine. Klub dvorane koristi za održavanje satova plesa za sve uzraste, uključujući dječje plesne programe, plesne poduke mladenaca te plesne tečajeve i radionice. S druge strane, pilates dvorana je prostor namijenjen za pilates treninge, koji su usmjereni na jačanje mišića, poboljšanje fleksibilnosti i općeg zdravlja. Pilates je popularan zbog svojih blagotvornih učinaka na tijelo, a treninzi su prilagođeni različitim razinama kondicije, od početnika do naprednih vježbača. Obje dvorane pružaju visokokvalitetne uvjete za vježbanje, uključujući profesionalne instruktore i modernu opremu poput klimatizacije, pilates rekvizita, ogledala, svlačionica te prostora za masažu i rehabilitaciju.³¹

³⁰ Grif.hr, dostupno na: <https://src-grif.hr/>

³¹ TopStep.hr, dostupno na: <https://www.topstep.hr/?v=fd4c638da5f8>

6. Sportska infrastruktura grada Siska u budućnosti

Grad Sisak se suočava s raznim prilikama, ali i izazovima u razvoju infrastrukture, koja će oblikovati njegovu budućnost. Ulaganja u promet, turizam, sport, obnovu, energetske učinkovitost i digitalizaciju, uz istovremeno očuvanje kulturne baštine i ekološki održiv pristup, postavlja temelje za stvaranje modernog, konkurentnog i održivog grada.

Kada se govori o budućem razvoju grada Siska i njegovog turizma, gotovo nemoguće je ne spomenuti posljedice koje su ostale nakon serija potresa, koja je krajem prosinca 2020. godine započela na banovinskom području. U svega nekoliko sekundi, koliko su i trajali najsnažniji potresi, izgubljeno je sedam ljudskih života, izazvana je golema materijalna šteta na gospodarskim i stambenim objektima, uključujući brojne objekte kulturne i turističke važnosti. Također, potresi su prouzročili znatne demografske promjene pa su tako brojne obitelji bile prisiljene napustiti svoje domove. Nakon potresa, obavljen je pregled svih pojedinačno zaštićenih i povijesnih zgrada unutar zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Siska te je od ukupno 30 zaštićenih kulturnih dobara na području grada Siska, oštećene su 22 građevine, od kojih se 19 nalazi unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline, a 3 izvan zaštićene cjeline. Danas, radi što bržeg povratka stanovništva i turističkih sadržaja, nužnih za funkcioniranje gradskog središta, u tijeku su brojne obnove i rekonstrukcije objekata.

Ranije kroz rad, istaknuta je dobra prometna povezanost kao snaga grada Siska. Završetkom dionice autoceste Zagreb-Sisak A11, koja bi trebala biti gotova u prvoj polovici 2025. godine, za Sisak bi donijelo status još bolje povezanosti sa velikim emitivnim tržištem, odnosno gradom Zagrebom. Također, na taj bi način Sisak stvorio priliku idealnog grada za mlade obitelji koje nastoje živjeti u mirnijoj okolini iako su poslovno vezani za glavni grad. Za Sisak bi to značilo povećanje broja stanovnika što bi ujedno povećalo broj turističkog, sportskog i sličnog sadržaja koji bi mogao privući veći broj turista.

Kao ključan dodatak turističkoj ponudi grada, koja već dugo osjeća potrebu za povećanjem broja kvalitetnog smještaja, do kraja 2025. godine planira se izgraditi novi hotel „Siscia“ s 200 ležajeva u 84 sobe te bi ujedno i predstavljao prvi hotel kategorije s 4 zvjezdice u Sisku. Gradonačelnica Kristina Ikić Baniček, naglasila je da se ova investicija nadovezuje na gradska ulaganja vezana, ne samo za turizam, već i za potrebe sportskih događaja. Nakon izgradnje sportskih dvorana Zeleni brijeg i Ledena na Zibelu, stvoreni su uvjeti za organizaciju većih sportskih natjecanja čime se povećala potreba za smještajem svih generacija sportaša, što je trenutno izazov za organizatore, jer se oslanjaju na smještajne kapacitete na području Grada

Zagreba. Shodno s time, ovom investicijom bi se riješio problem nedostatka kvalitetnih smještajnih kapaciteta, a unaprijedila ukupna turistička i sportska infrastruktura grada.³²

Tijekom prve polovice 2024. godine, predstavljen je projekt obnove Gimnastičke dvorane Caprag, koja je nastradala u potresu, a prvi gimnastički treninzi se očekuju već u proljeće 2025. godine. Gimnastička dvorana Caprag, nalazi se u neposrednoj blizini kompleksa otvorenih bazena u Capragu, što je gradu dalo dodatnu motivaciju za obnovom i uređenjem. Osim Dvorane, projektirano je uređenje novih 85 parkirnih mjesta za automobile, 7 mjesta za motocikle te 19 parkirališnih oslonaca za bicikle, čime će se znatno poboljšati uvjeti parkiranja za gimnastičare, ali i posjetitelje bazena. Posebna pažnja posvećena je očuvanju postojećeg drveća pa će stoga nekorištena i manipulativna površina biti optimalno iskorištena. Na taj bi se način dodatno olakšao pristup za sve korisnike, čime se podiže funkcionalnost cijelog kompleksa. Realizacijom ovog projekta, Sisak će dobiti svoju treću sportsku dvoranu unazad samo devet godina. Nakon izgradnje sportske dvorane na Zelenom brijegu i Ledene dvorane na Zibelu, kontinuirana ulaganja u sport značajno su promijenila sportsku sliku grada, koji svojim sportašima može ponuditi one osnovne, ali i moderne uvjete nužne za provođenje treninga i natjecanja.³³

Planirana izgradnja i modernizacija sisačke infrastrukture, imat će utjecaj na kvalitetu života građana te bi se na taj način osnažio položaj Siska kao središta gospodarskog, sportskog i kulturnog života. Isto tako, prepoznatljivost grada Siska kao turističke destinacije bi se podigla na višu razinu, povećao bi se broj sadržaja koji bi osigurao duži boravak turista te bi se cjelina proizvoda i usluga povezala u snažniji lanac vrijednosti destinacijske ponude čime bi proračun turističke zajednice raspolagao većim budžetom. Shodno s navedenim, ranije u SWOT analizi turizma grada Siska, navedene prijetnje bi se pretvorile u prilike. Na način što bi daljnji razvoj infrastrukture osigurao nova radna mjesta, čime bi se spriječilo iseljavanje stanovništva, a konstantnom valorizacijom i održavanjem, zaustavilo bi se propadanje kulturne baštine te bi Sisak, sa svojom obogaćenom turističkom ponudom, ojačao konkurentnost na prostoru kontinentalne Hrvatske.

³² Sisak.hr, dostupno na: <https://sisak.hr/gradonacelnica-obisla-gradiliste-novog-hotela-siscia/>

³³ Sisak.hr, dostupno na: <https://sisak.hr/dani-sisackog-sporta-sisku-treca-sportska-dvorana-u-8-godina-sisak-dobiva-i-gimnasticku-dvoranu/>

Zaključak

Sport, kao motiv putovanja, postaje sve važniji aspekt turizma, posebno u kontekstu sportskih događaja, natjecanja i rekreativnih aktivnosti. Putovanja motivirana sportom mogu uključivati aktivno sudjelovanje u sportskim aktivnostima, ali i pasivno sudjelovanje, gdje turisti putuju kako bi gledali sportske događaje. Grad Sisak obiluje s mnoštvom potencijala za napredak kulturnog turizma, ali na osnovu postojeće i buduće infrastrukture, organiziranja događaja, osiguravanja financijskih sredstava za klubove te mnoštvu besplatnih sadržaja, prepoznaje se i oblik sportskog turizma. Grad Sisak obilježava činjenica da je dobro postojeća razina sportske aktivnosti građana svih dobi te da je najpopularniji način popunjavanja slobodnog vremena upravo kroz sport. Trenutno, u Sisku djeluje 70 sportskih klubova, koji broje oko 8 000 članova različite dobi, u preko 30 različitih sportova, od kojih su najpopularniji nogomet, odbojka, rukomet, vaterpolo, plivanje te hokej na ledu. Sisačka sportska infrastruktura doprinijela je razvoju kvalitetnih uvjeta za organiziranjem raznih programa i natjecanja na višim razinama te su osigurani uvjeti za sportaše kako bi postigli što bolje rezultate, vježbajući u pristupačnim, modernim i opremljenim objektima. Sportska infrastruktura grada Siska dijeli se na sportske objekte u vlasništvu grada Siska i u privatnom vlasništvu. Prva skupina broji 25 objekata, od kojih su najznačajniji Sportska dvorana Zeleni brijeg, Gradski bazen Sisak, Ledena dvorana Zibel, Gradski stadion Sisak te Otvoreni bazeni Caprag. S druge strane, u privatnom vlasništvu ističu se tri objekta, također velikog značaja. Izuzetno važnu ulogu organiziranja i provođenja sportskih programa ima gradska ustanova, Športsko-rekreacijski centar Sisak, koja upravlja s navedenim objektima, ali i brojnim drugima. Sisak ima potencijal postati moderan, održiv i atraktivan grad s kvalitetnom infrastrukturom koja podržava gospodarski rast, sport, turizam i kvalitetu života građana. Daljnjim ulaganjem u moderne sportske objekte, prometnu povezanost te turističke kapacitete, oblikovat će Sisak kao grad s visokom kvalitetom života, atraktivan kako za svoje stanovnike, tako i za posjetitelje.

Bibliografija

Knjige:

1. Bartoluci, Mato. *Sport u turizmu*. Zagreb: Kineziološki fakultet u Zagrebu, 2004.
2. Bartoluci, Mato, Nevenka Čavlek i suradnici. *Turizam i sport - razvojni aspekti*. Zagreb: Školska knjiga d.d., 2007.
3. Bartoluci, Mato, Sanela Škorić, Mirna Andrijašević i suradnici. *Menadžment sportskoga turizma i njegovih srodnih oblika*. Zagreb: Kineziološki fakultet u Zagrebu, 2021.
4. Gržinić, Jasnima. *Uvod u turizam*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2019.
5. Hrabovski - Tomić, Eva. *Selektivni oblici turizma*. Sremska Kamenica: Fakultet za uslužni biznis, 2008.
6. Stipanović, Christian.: *Koncepcija i strategija razvoja u turizmu - Sustav i poslovna politika*, Opatija: Fakultet za turistički i hotelski menadžment, 2006.
7. Weed, Mike, Chris Bull. *Sports Tourism - participants, policy and providers*. London: Elsevier, 2009.

Stručni i znanstveni članci:

1. Gammon, S., Robinson T., *Sport and Tourism: A Conceptual Framework*. Journal of Sport & Tourism, 8:1, 2003.
2. Škorić, S., *Stanje i perspektive razvoja sportsko-rekreacijskog turizma u Republici Hrvatskoj*, Kineziološki fakultet, 1848-4514, 2012.

Internetski izvori:

1. ACES Europe: <https://aceseurope.eu/european-cities-of-sport/>
2. Državni zavod za statistiku: <https://podaci.dzs.hr/hr/>
3. Grad Sisak: <https://sisak.hr/>
4. Institut za turizam: <https://iztztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>
5. Ministarstvo turizma i sporta: <https://mint.gov.hr/>
6. Silax: <http://www.silax.hr>
7. SRC Grif: <https://src-grif.hr/>
8. ŠRC Sisak: <https://src-sisak.hr/>
9. Top Step: <https://www.topstep.hr/?v=fd4c638da5f8>

10. Turistička zajednica grada Siska: <https://tzg-sisak.hr/>
11. Turistička zajednica Sisačko-moslavačke županije: <https://visitsisakmoslavina.hr/>
12. Zajednica sportskih udruga grada Siska: <https://zsugs.hr/>
13. Zakon.hr: <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>
14. 3E projekti d.o.o.: <https://3eprojekti.hr/zelenainfrastruktura/>

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1. Motivi dolaska turista u Hrvatsku 2022. godine	6
Tablica 2. Motivi dolaska turista u Hrvatsku 2019. godine	6
Tablica 3. Ostvareni dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u periodu 2018. - 2022. godine	10
Tablica 4. Smještajni objekti po kategorijama	12
Tablica 5. SWOT analiza turizma grada Siska	17
Tablica 6. PEST analiza grada Siska	19
Tablica 7. Nogometni klubovi u Sisku	25
Tablica 8. Sportski klubovi ekipnih sportova u Sisku	25
Tablica 9. Sportski klubovi pojedinačnih sportova u Sisku	26
Tablica 10. Sportsko-rekreacijski objekti u vlasništvu grada Siska	29

Grafikoni

Grafikon 1. Broj smještajnih objekata grada Siska prema podacima iz 2022. godine	11
Grafikon 2. Broj smještajnih objekata i ležajeva u SMŽ u periodu 2018. - 2022. godine	11
Grafikon 3. Broj ugostiteljskih objekata u Sisku prema podacima iz 2022. godine	12

Slike

Slika 1. Model definiranja sportskog turizma i turizma sporta	3
Slika 2. Stari most u gradu Sisku	9
Slika 3. Izletnički brod Juran i Sofija	14
Slika 4. Manifestacija „Bojevi za Sisak“ - primjer ručno rađene opreme	14
Slika 5. Kupska alka	15
Slika 6. Kupska Šikljada	15
Slika 7. Airshow u Sisku	16
Slika 8. Logo Zajednice sportskih udruga grada Siska	24
Slika 9. Kartografski prikaz sportske infrastrukture grada Siska	28
Slika 10. Velika dvorana	31
Slika 11. Sportska dvorana Zeleni brijeg	31
Slika 12. Gradski bazen Sisak	32
Slika 13. Ledena dvorana Zibel	34
Slika 14. Gradski stadion Sisak iz ptičje perspektive	35
Slika 15. Otvoreni bazeni Caprag	36
Slika 16. Sportsko-rekreacijski centar Grif	37